



ESNAF VE SANATKARLAR DERNEĞİ YAYIN ORGANI

# KEPENK

MART-NİSAN 2020 | YIL: 14 SAYI: 87 | ÜCRETSİZ

ISSN 1306-2778



## Koronavirüs ile Milli Mücadele

BİR BACIYAN-I RUM ANNESİ SEMİHA AYVERDİ



**Prof. Dr. İhsan KARA**

"Mor Ekmek Tüketerek Şeker, Tansiyon, Kalp ve Damar Hastalıkları, Unutkanlık, Obezite vs. Hastalıklarla Mücadele Etmek Mümkündür."



**HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut ARSLAN;**

"Kovid-19 Salgını Süresince İşten Atmalar Yasaklansın."



**Öz Hicret Şekerleme Sahibi Vedat DİKGİTMEZ;**

"Üreterek Ülkemize Katkıda Bulunmak Bizleri Memnun Ediyor."

# HOŞ GELSİN

## Ramazan

Bu ramazanda da yapacağınız hayır ve  
hasenatlarınızla muhtaç ailelere;  
Hoş Gelsin Ramazan



KUMANYA  
BEDELİ

120₺



CANSUYUYAZ

6639<sup>A</sup>

GÖNDER 10₺ BAĞIŞLA



**CANSUYU**  
Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

Online Bağış  
[cansuyu.org.tr](http://cansuyu.org.tr)

**444 66 39**  
cansuyudernegi

**NEOVA**' dan yeni bir hizmet!  
SİGORTA

WWW. **hasarliaracsatis**  
.com

“hasarlı araçları doğrudan satın alabileceğiniz yeni adresiniz”



**GÜVENLİ SATIŞ**  
**ÜCRETSİZ ÜYELİK**  
**ŞEFFAF İHALE SİSTEMİ**  
**EKONOMİK ARAÇ ALIM**



Hem Taze  
Hem Leziz

*Çizgimiz hiç değişmedi...*

[www.hicretsekerleme.com.tr](http://www.hicretsekerleme.com.tr)

**ÖZ HİCRET ŞEKERLEME** GIDA İTH. İHR. PAZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

☎ 0312 397 29 57

✉ bilgi@hicretsekerleme.com.tr

📍 MERKEZ: Macun Mahallesi, Abdulhalik Renda Cad. No: 19 Yenimahalle/ANKARA

**Müşteri Danışma Hattı: 0850 304 1980**



**HACIABDULLAHOĞLU**  
RESTORASYON



Hacıabdullahoğlu Restorasyon Ltd. Şti.  
Balgat Mahallesi 1410 Cadde No: 6/6 Çankaya/ANKARA • Tel&Faks: 0312 284 95 10  
[www.haciabdullahoglu.com](http://www.haciabdullahoglu.com)



ESDER (Esnaf ve Sanatkarlar Derneği) ADINA  
İMTİYAZ SAHİBİ  
MAHMUT ÇELİKUS

GENEL YAYIN YÖNETMENİ  
ABDÜLHAMİT YILDIRIM

SORUMLU  
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ  
MEHMET ÇETİN

YAYIN KURULU  
PROF. DR. ARİF ERSOY  
PROF. DR. MAZHAR BAĞLI  
PROF. DR. OSMAN ALTUĞ  
DOÇ. DR. MUSTAFA ORÇAN  
İBRAHİM VELİ  
MUSTAFA ÖZEL

YÖNETİM ADRESİ:  
İSTANBUL CAD. SOYDAŞLAR SK.  
NO: 19/6 KAT: 4 ULUS/ANKARA  
TEL: (0312) 310 47 97 FAKS: (0312) 310 47 98  
WHATSAPP İHBAR NUMARASI: (0549) 310 4797  
www.esder.org.tr  
esnafvesanatkarlar@gmail.com  
esdergenelmerkez@hotmail.com

f /ESDER97

Esnaf ve sanatkarlar genel merkez

GRAFİK - TASARIM:  
İBRAHİM SAĞLAM - (0532) 460 96 41

BASKI: SEĞMEN MATBAACILIK SAN.TİC.LTD.ŞTİ.  
TURGUT ÖZAL BULV. ZÜBEYDE HANIM MAH.  
NO: 4-B İSKİTLER-ALTINDAÇ/ANKARA  
TEL: (0312) 342 51 80-81  
e-mail: segmenajans@gmail.com

BASKI TARİHİ: 29.04.2020

YAYIN TÜRÜ: SÜRELİ YAYIN  
ISSN: 1306-2778

KEPENK dergisine gelen yazıların yayınlanma hakkı dergiye,  
yayınlanan yazıların sorumluluğu ise yazarlara aittir.  
Yazı ve resimler kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergimiz  
basın ve meslek ilkelerine uyar.

ÜCRETSİZDİR

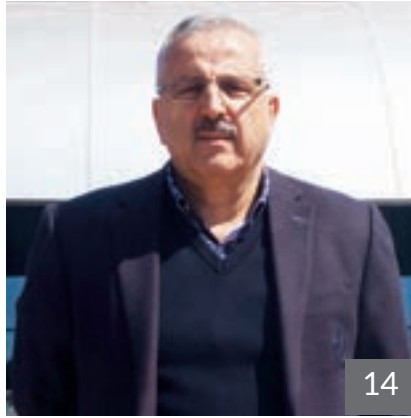
## REKLAM İNDEKSİ

CANSUYU.....	Ön İç Kapak
ESNAF DEYİMLERİ KİTAP.....	Arka İç Kapak
KUVEYTTÜRK.....	Arka Kapak
NEOVA SİGORTA.....	1
HİCRET ŞEKERLEME.....	2
HACIABDULLAHOĞLU RESTORASYON.....	3
BİZ BİZE YETERİZ TÜRKİYEM.....	6
BEYPAZARI MADEN SUYU.....	48

## İÇİNDEKİLER

8

# KORONAVİRÜS İLE MİLLİ MÜCADELE



14

BAŞKANDAN .....7

KAPAK KONUSU:  
KORONAVİRÜS İLE MİLLİ MÜCADELE.....8

TATLININ VE ŞEKERİN BAŞKENTİ;  
ÖZ HİCRET ŞEKERLEME.....14

KORONAVİRÜS İLE MÜCADELEDE  
EKONOMİK DESTEKLER .....16

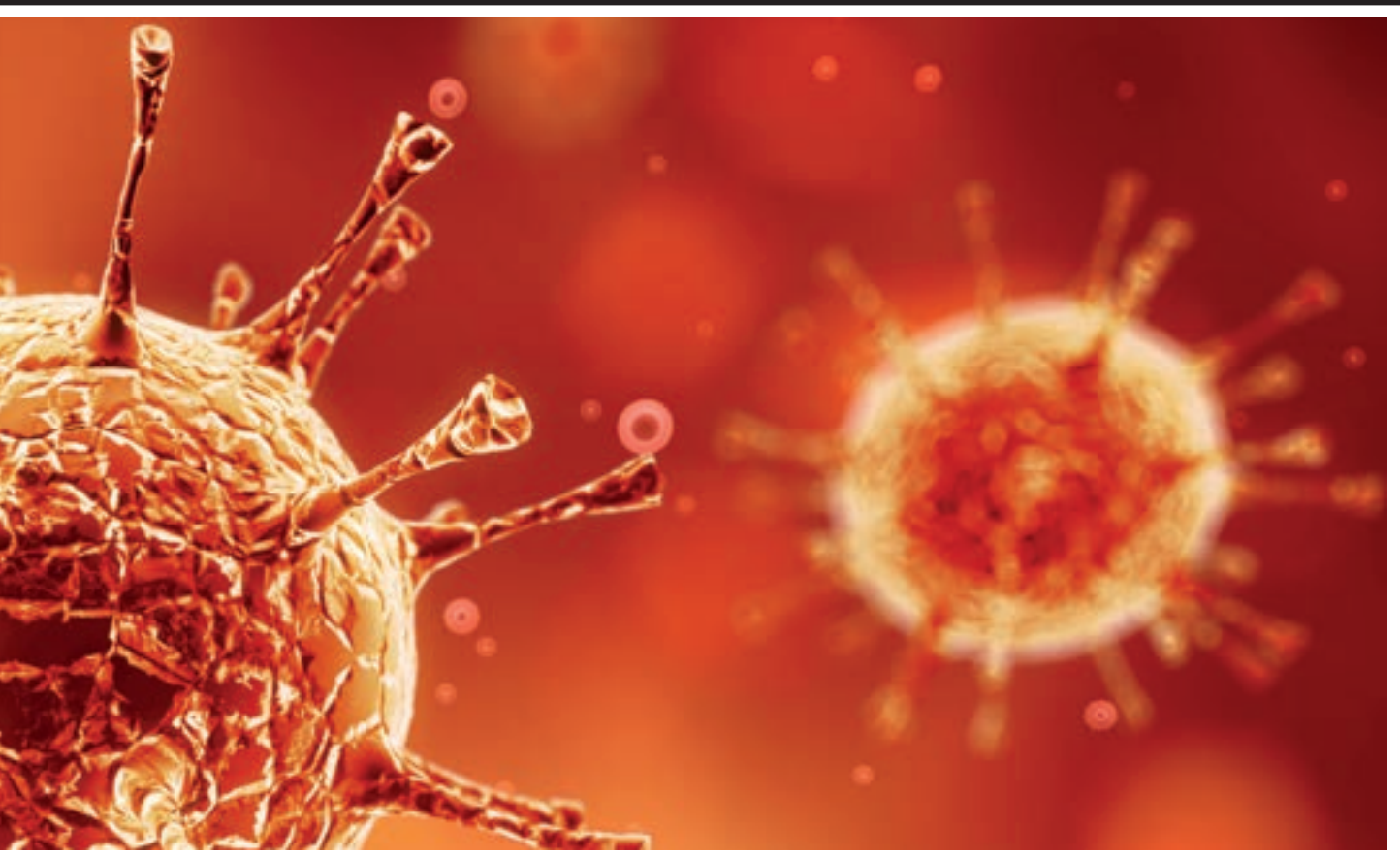
AYIN KONUSU:  
HAK-İŞ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARSLAN  
KOVİD-19 SALGINI SÜRESİNCE  
İŞTEN ATMALAR YASAKLANSIN;.....24



24



28



SANKARA BEYİN VE BİYOTEKNOLOJİ  
ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM KURULU  
BAŞKANI PROF. DR. İHSAN KARA;  
MOR EKMEK TÜKETEREK ŞEKER,  
TANSİYON, KALP VE DAMAR HASTALIKLARI,  
UNUTKANLIK, OBEZİTE VS.  
HASTALIKLARLA MÜCADELE ETMEK  
MÜMKÜNDÜR.....28

ABCS GIDA KİMYA GENEL MÜDÜRÜ  
ALİ GEVENKİRİŞ; SABREDEREK, ALINAN  
TEDBİRLERE UYARAK BAŞARACAĞIMIZA  
İNANIYORUM .....32

BİR BACIYAN-I RUM ANNESİ  
SÂMIHA AYVERDİ.....36

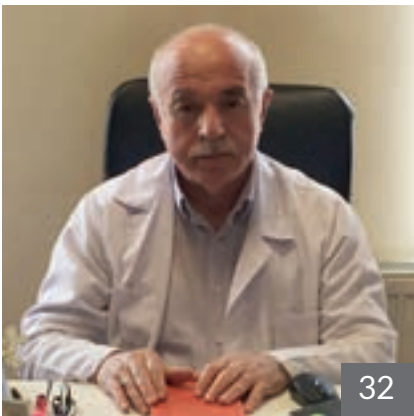
BİZDEN HABERLER.....40

İL TANITIMI  
TÜRKİYE'NİN  
KUZEYİNDE BİR İNCİ;  
SİNOP.....44

YAŞAYAN VAKIF ESERLERİ  
FOTOĞRAF YARIŞMASI İKİNCİSİ .....48



40



32



36



44

# BİZ BİZE YETERİZ TÜRKİYEM

## ZİRAAT BANKASI

ANKARA KAMU KURUMSAL ŞUBESİ-1745

IBAN TR 65 0001 0017 4503 2156 2050 21

## ZİRAAT KATILIM

ANKARA KURUMSAL ŞUBESİ

IBAN TR 22 0020 9000 0014 3597 0000 45

## VAKIFBANK

T.A.O., KOLEJ ŞUBESİ

IBAN TR 55 0001 5001 5800 7310 2018 04

## VAKIF KATILIM

ANKARA KURUMSAL ŞUBESİ

IBAN TR 45 0021 0000 0003 4994 7000 01

## HALKBANK

BAKANLIKLAR ŞUBESİ

IBAN TR 34 0001 2009 4080 0005 0002 30

# BİZ BİZE YETERİZ  
TÜRKİYEM

**KORONA** YAZ 8119'a  
KISA MESAJ GÖNDER.  
10 TL BAĞIŞTA BULUN!





# MESLEK LİSELİ GENÇLERİMİZ ÜLKEMİZİN TEMİNATIDIR

Kıymetli okurlarımız,

Tüm dünyayı ve güzide ülkemizi etkisi altına alan COVID 19 korona virüs salgını nedeniyle zor günler geçirmekteyiz. Bu zorlu sürecin daha az zararla atlatılması için insanlarımızın birbirlerine karşı azami seviyede dayanışma ve hoşgörü göstermeleri ve devlet millet dayanışması büyük önem arz etmektedir.

Salgının yayılmasıyla milyonlarca insanın kurala uyararak evlerinde kaldığı ve 500 bine yakın esnafın da ekmek kaplarına kilit vurduğu bu dönemde, esnaflar ve KOBİ'ler gelir kaybına uğrama tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Kamu ve özel bankalar bu zor süreçte ellerini taşın altına koymalılar. Süreç bittiğinde bankalar yine esnaf ve KOBİ'lerin kapısını çalacak. Bankaların yaşaması için esnafımızın da yaşaması gerekiyor. Unutulmamalıdır ki ticari, sosyal ve kültürel hayatımızın bel kemiği esnaflarıdır.

Diğer yandan esnafımız zor bir ekonomik süreçten geçtiğimiz şu günlerde bağlı oldukları odalara olan aidat borçlarını ödeyemez duruma geldi. Bu bağlamda esnaflarımız için mevcut borçlarının affını ve en az 3 ay aidat alınmamasını istiyoruz. ESDER olarak üyelerimizden 3 ay aidat tahsilatı yapmayacağız. Aynı duyarlılığı TESK, federasyonlar ve odaların da göstermesini bekliyoruz. Bu zor günlerde fedakârlık yapmak hepimiz için milli bir meseledir.

## MESLEK LİSELERİ HAKETTİKLERİ YERE GELMELİLER

Öte yandan COVID 19 salgını kapsamında alınan tedbirler doğrultusunda yurt genelinde mesleki ve teknik Anadolu liselerinde temizlik ve dezenfeksiyon ürünlerinden maskeye, tek kullanımlık önlük ve tulumdan yüz koruyucu sipere çeşitli ürünlerin seri üretimine geçilmesi son derece gurur vericidir. 28 Şubat döneminde uygulanan katsayı sebebiyle üniversiteye girişte önlerine engeller çıkarılan ve yıllar süren kan kaybı sonrası başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmeyen meslek liselerimizin kıymetli öğrencileri sağlık personellerinden sonra bu zorlu sürecin kahramanlarıdır. Şu an 21 ilimizde 37 meslek lisesinde öğrencilerimiz büyük bir özveriyle üretim yapmakta. Buradan da göreceğimiz üzere meslek liseli gençlerimiz ülkemizin teminatıdır.

Bu vesile ile mesleki liselerimiz için elzem olarak yapılması gerekenler görevlerden bahsetmek isterim:

1. Ülkemizde meslek liseleri oranı diğer liselere göre % 30'dur, bu oran en az % 50'ye çıkarılmalıdır.
2. Hâlihazırda bulunan meslek liselerimizin niteliği arttırılmalıdır.

3. Meslek liselerinde bulunan atölyelerin fiziksel koşulları iyileştirilip günümüz teknolojisi ile modernize edilmelidir.
4. Meslek liseli öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin sanayi ile işbirliği arttırılmalıdır.
5. Meslek liseli öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri sağlanmalıdır.
6. Sevgi, kardeşlik, üretim ve paylaşım medeniyeti olan Ahilik değerleri gençlerimize öğretilmeli, moral ve motivasyonları yüksek tutulmalıdır.
7. Okul bitiminde öğrencilerin mesleklerine göre uygun iş ortamı sağlanmalıdır.



**MAHMUT ÇELİKUS**  
ESDER GENEL BAŞKANI

# KORONAVİRÜS İLE MİLLİ MÜCADELE

## FIRSATÇILARA KARŞI MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİ HAREKETE GEÇTİ

Dünyada ve Türkiye'de korona virüs salgının görülmesinin ardından bakanlıklar kendi yetki alanlarında tedbir kararlarını yayımlamaya başladı. Dünyada yaklaşık 750 bin insana enfekte olan salgının Türkiye'de görülmesinin ardından Milli Eğitim Bakanlığı Meslek Liselerinde maske üretimi için genelge yayımladı.

Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde bugüne kadar 2 milyonun üzerinde maske üretildi ve dağıtıldı. Ancak 20 yaş altına sokağa çıkma yasağı gelince öğrenciler çalışmayı bırakırken, öğretmenler ise devam ediyor.

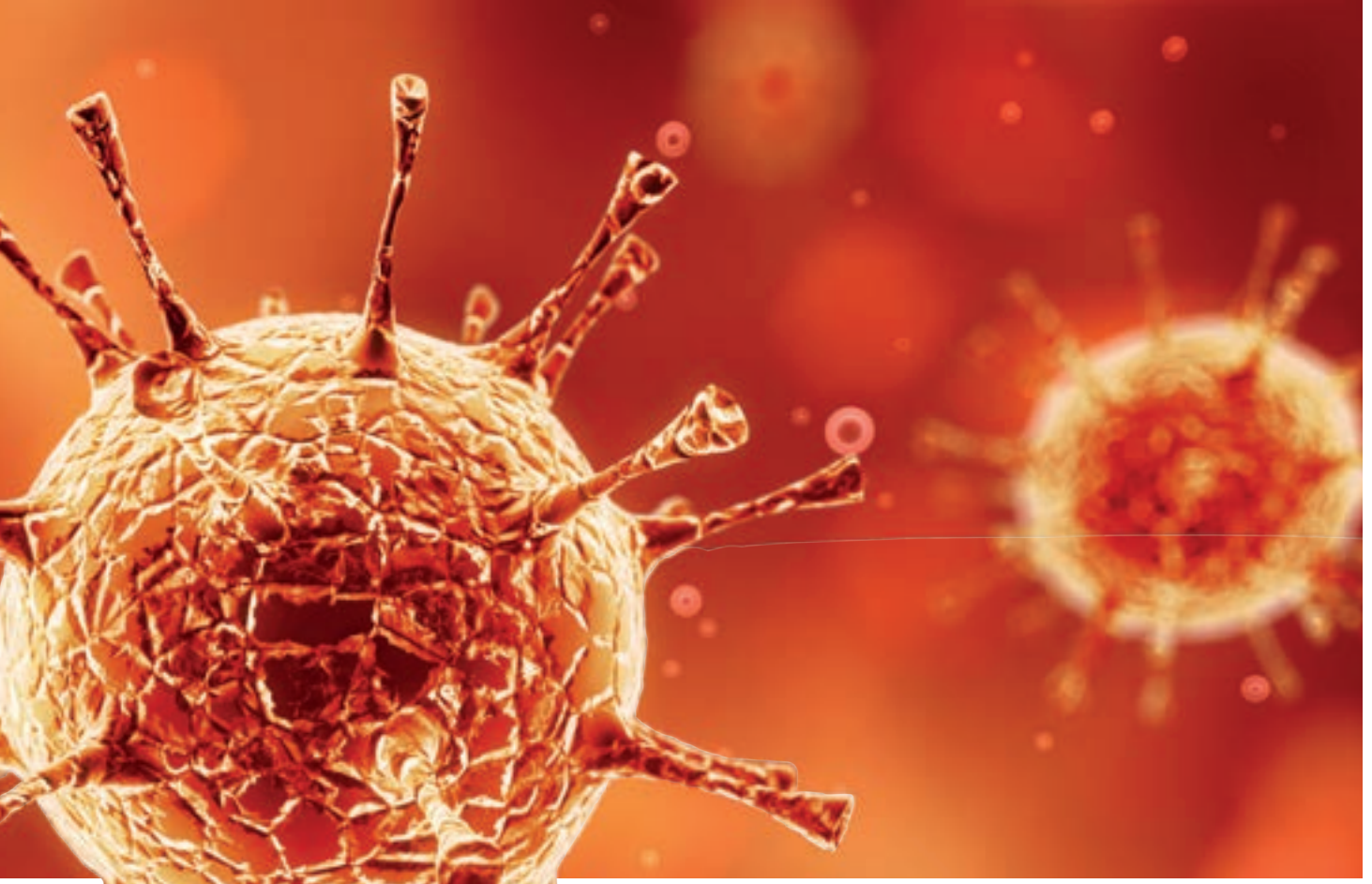
En fazla üretimi, 1 milyon maskeyle İstanbul gerçekleştirdi. İstanbul'u, Gaziantep, Konya, İzmir, Mersin ve Bursa izledi. Milli Eğitim Bakanlığı

(MEB) üretim cihazları tasarımı ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verdi. Bu kapsamda, İstanbul'da otomatik 3 katlı telli ultrasonik cerrahi maske makinesi üretildi ve günde yaklaşık 100 bin maske üretmeye başlandı. İstanbul'daki 2 yeni maske makinesinin üretimi de yakında tamamlanacak.

## HEDEF 10 MİLYON MASKE

MEB, cerrahi maskede üretim hedefini güncelleyerek, 10 milyona çıkardı. Sağlık Bakanlığı ile sürekli iletişim halinde olan MEB maske üretimi için 14 pilot il belirledi. İstanbul'da 5, Bursa, İzmir, Gaziantep ve Adana'da 3, Ankara, Kocaeli, Sakarya ve Antalya'da 2, Konya,





*44 mesleki ve Teknik Anadolu lisesinde tüm ilerdeki okulların temizlik ve dezenfeksiyonuyla ilgili ihtiyaç duyulan tüm malzemeler üretiliyor.*

Hatay, Tokat, Malatya ve Van'da birer okul olmak üzere 30 okulda cerrahi maske üretimi yapılacak. Yatırım yapılan İstanbul'da Sultan Ahmet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bursa'da Tophane Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Hatay'da Erol Bilecik Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde N95 maskesi üretimine Nisan ayı içinde geçilmesi planlanıyor.

### **100 TON DEZENFEKTAN**

44 mesleki ve Teknik Anadolu lisesinde tüm ilerdeki okulların temizlik ve dezenfeksiyonuyla ilgili ihtiyaç duyulan tüm malzemeler üretilerek okullara dağıtılıyor. Milli Eğitim Bakanlığı üretimi artırmak için okul sayısını 100'e çıkaracak. Bugüne kadar 100 tondan fazla dezenfektan üretimi gerçekleştirildi.



➤ **Prof. Dr. Abdullah ÇOBAN; “Geliştirdiğim Antibakteriyel Sıvı ile Koronavirüs % 90 oranında yok olmaktadır.”**

Kayseri Erciyes Üniversitesinden geçtiğimiz yıllarda emekli olan Prof. Dr. Abdullah Çoban, geliştirdiği antibakteriyel bir sıvı ile korona virüsü yüzde 90 oranla yok edebileceğini iddia etti. Yıllardır korona benzeri virüsler üzerinde çalışma yürüttüğünü belirten Çoban, “Dünyanın şu anda başına bela olan korona virüsü yüzde 90 oranda yok edecek hem kimyasal hem de organik bir karışım geliştirdim. Bu konularda ben yıllardır çalışıyorum. Temel bilgim var, uluslararası makalelerimde var. Ben emekli profesörüm, dolayısıyla çalışmalarımın tamamı bilimseldir. Kolonya antibakteriyel özelliği var ama yeterli değildir. Ben öncelikle antibakteriyel malzeme olarak gördüğünüz bir ürün geliştirdim. Bu ürün tamamen organik ve insan sağlığına hiçbir zararı olmayan antibakteriyel bir malzemedir. Yaptığım bu ürünün antibakteriyel özelliklerini ölçtüm. Kolonyanın etki çapı 0,5’dir. Bunun etki çapı 22,5 ve aynı zamanda cildi tahriş etmediği gibi cildi besleyici özelliği de vardır. Bizlerin öncelikle, kolonyayla tahriş olan ciltlerde oluşan çatlaklarla mikrobun içeriye



girmesini engellememiz gerekir” dedi.

**GARGARASINI YAPTI**

Korona virüse karşı geliştirdiği ürünün ağız gargarasını da yaptığını söyleyen Çoban, “G3 adanı verdiğim, ikinci ürünümüz ile ağızdan gargara yapılabilecek. Kolonya yerine kullanılacak malzememizin antibakteriyel özelliği 22,5 iken bu malzemenin antibakteriyel özelliği 120, yani 6 katı. Bu ürün ağızda gargara yapıldığı zaman bütün bakterileri öldürdüğü gibi, antiviral özelliği ile de tüberkülozu önüyor. Korona virüs nefes yollarında protein içerisinde besleniyor ve çoğalıyor, ciğerlerde tüberküloza sebep oluyor” dedi.

**“BAKANLIĞIN BİLGİSİ VAR”**

Çoban çalışmasından Sağlık Bakanlığını haberdar ettiğini belirterek, “Geçtiğimiz günlerde sağlık bakan yardımcısı ve İstanbul il sağlık müdürüyle toplantı yaptım. Bu maddenin damardan verilen serumun içerisine 0,9’luk, sodyum klorür ihtiva eden serumun içerisine 5 ml enjekte edin diye tavsiyesinde bulundum. Eminim 3-4 gün içerisinde,

“ Dr. Abdullah Çoban; “Geliştirdiğim antibakteriyel bir sıvı ile korona virüsü yüzde 90 oranla yok edebileceğini iddia etti. Yıllardır korona benzeri virüsler üzerinde çalışma yürüttüğünü belirten Çoban, “Dünyanın şu anda başına bela olan korona virüsü yüzde 90 oranda yok edecek hem kimyasal hem de organik bir karışım geliştirdim.”



vadesi yetmediyse, Rabbimizin işine karışamayız, bu mikroptan bu hastalarımızı kurtarabiliriz” dedi.

### AMERİKA SAĞLIK ENSTİTÜSÜNÜN ONAYLADIĞI İLAÇTAN YOLA ÇIKTI

Çoban, geliştirdiği karışımla ilgili henüz yayınlanmış bir makalesi ve denek çalışmaları bulunmasa da karışımın, Amerika Sağlık Enstitüsü tarafından ilaç olarak kabul edilmiş bir maddeden yola çıkılarak geliştirildiğini ifade ederek, “Bu ürünün antiviral etkilerini 3-4 yıldır, hem HIV virüsüne karşı kullandım. Doktor arkadaşlar da kullanıp olumlu sonuçlar aldı. Hepatit B-C’de de kullandım, olumlu sonuçlar aldım. Grip vakalarını 3-4 günde iyileştirdiğini tespit ettim. Bu ürünün daha fazla can kaybı yaşanmadan kullanılması gerekiyor. Sağlık açısından hiçbir zararı ve yan etkisi yoktur. Ben bu millet için çalışmaya hazırım yeter ki bu ürüne izin verilsin” dedi.

### Türk Bilim İnsanları, Çalışmaların İlk Aşaması Olan Aşı Antijen Tasarımını Bir Haftada Tamamladı

EÜ İlaç Geliştirme ve Farmakokinetik Araştırma Uygulama Merkezi (ARGEFAR), TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezine bağlı Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü koordinasyonunda hazırlanan “COVID-19 aşısı ve ilaç geliştirme projeleri”ne destek veriyor. Ege Üniversitesi (EÜ) Aşı Araştırma ve Geliştirme Grubu, yeni tip koronavirüsten (COVID-19) korunmak amacıyla başlattığı yerli DNA aşısında ilk aşama olan antijen tasarımı laboratuvar ortamında test etmeye başladı.

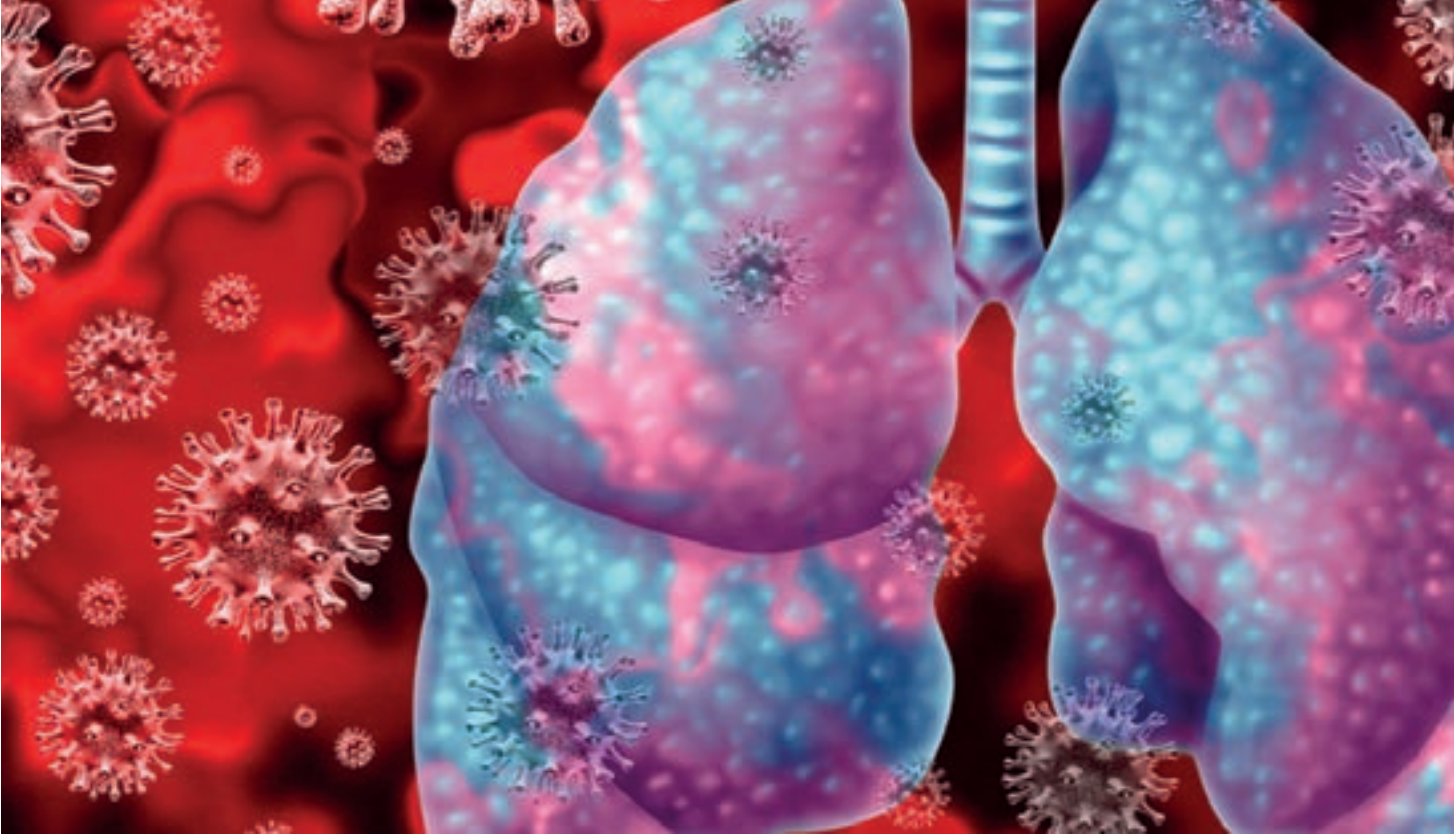
Bu kapsamda ARGEFAR’da “Aşı Araştırma ve Geliştirme Grubu” oluşturuldu. Gupta, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Ulu-

sal Viroloji Referans Merkez Laboratuvarı, İzmir Biyotıp ve Genom Merkezi, Tarım ve Orman Bakanlığı İzmir Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü, Nobel İlaç Sanayi ve Florabio Teknoloji Sanayi’den toplam 32 bilim insanı yer alıyor.

ARGEFAR’da 24 saat dönüşümlü olarak çalışan bilim insanları, COVID-19’dan korunmak için yerli DNA aşısı geliştirmek amacıyla

“ Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mert DÖŞKAYA; “Yerli DNA aşısı geliştirmeyi çok istiyoruz. Çalışmalarımızın ilk aşaması olan aşı antijen tasarımı tamamladık.”





➤ **“** DÖŞKAYA; “Çalışmalarımızın ilk aşaması olan aşı antijen tasarımı tamamladık. Şimdi bu gen parçaları ile oluşturacağımız DNA aşılarının etkinliğini belirleyip 4 ay içerisinde hayvan modeline uygulamayı planlıyoruz.”

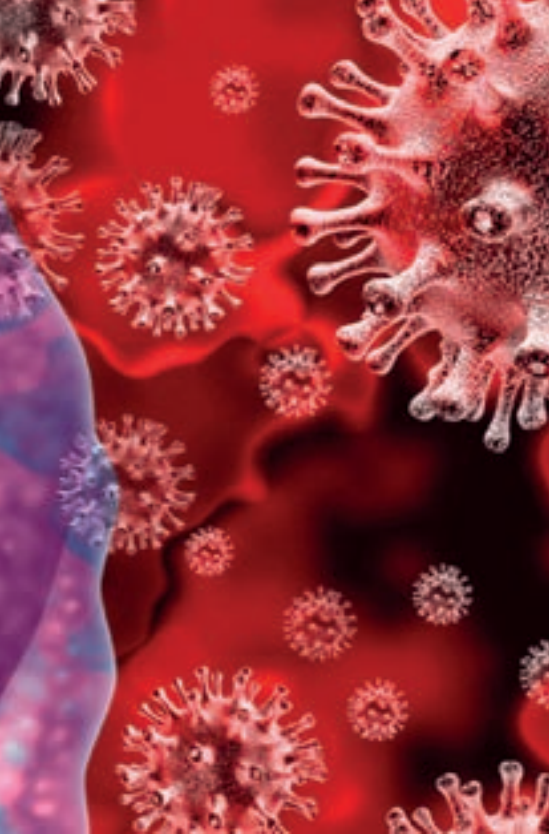
tasarladıkları antijenleri laboratuvar ortamında test etmeye başlayarak ikinci aşamaya geçti. EÜ Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mert Döşkaya, yaptığı açıklamada, 2007'den bu yana aşı ve ilaç geliştirme çalışmalarında yer aldığını söyledi. Dünya Sağlık Örgütü'nün açıkladığı rakamlara göre dünyada koronavirüs aşısı için 50'den fazla merkezin aşı çalışmalarına başladığını hatırlatan Döşkaya, “Aslında

Türkiye’de yapılan çalışmalar da onlarla benzer aşamada. Bunların 5’i klinik safhaya yani ilk insan deneylerine başladı. Diğerleri ise hayvan deneylerine hazırlanıyor.” dedi.

COVID-19’un, SARS ve MERS’e göre genetik yapısının değiştiğine dikkati çeken Döşkaya, bu nedenle virüsün, hücrelerin yapısını bozma gücü olarak da tanımlanan patojenliğinin arttığını ifade eden Döşkaya,

şöyle konuştu: “Yerli DNA aşısı geliştirmeyi çok istiyoruz. Çalışmalarımızın ilk aşaması olan aşı antijen tasarımı tamamladık. Şimdi bu gen parçaları ile oluşturacağımız DNA aşılarının etkinliğini belirleyip 4 ay içerisinde hayvan modeline uygulamayı planlıyoruz. Kuvvetli koruyucu immün yanıtı uyardığını belirlediğimiz DNA aşısı ile en kısa zamanda insanlarda klinik çalışma gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz.”





## Türk Profesörler Koronavirüsü İzole Etti

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü laboratuvarı, koronavirüs çalışmalarına ocak ayında başladı. İlk olarak tanı kitlerinin geliştirilmesi için altyapı oluşturuldu. İkinci aşamada, virüsün izole edilmesine öncelik verdi.

Koronavirüsü dünyanın gördüğü en büyük krizlerden biri olarak nitelendirilen Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Prof. Dr. Selçuk Kılıç, "Anahtar aşamalardan birisi virüsün izole edilmesiydi. İlk olarak aşı çalışmaları, antiserum çalışmaları, yeni ilaçların ve tanı kitlerinin geliştirilmesi için önemli. Dolayısıyla biz de buna öncelik verdik. Yaklaşık 1 ay içerisinde elimizde şu anda 39 virüs var" dedi.

Süreç içerisinde bir hastadan elde edilen numuneden de virüsün parmak izini çıkardıklarını anlatan Kılıç, şöyle konuştu: "Genom dizilimini yurt dışındaki siteye



yükledik. Bir hastadan izole edilen virüsün Kuveyt, Kanada ve Tayvan'daki virüslerle daha yakın benzerlikler gösterdiğini gördük. Bundan sonraki aşamada özellikle virüsün izolasyonu sadece bizim açımızdan değil, diğer kurumlarda ve kuruluşlarda yürütülecek

aşı çalışmaları için de çok önemli. TÜBİTAK tarafından oluşturulmuş olan Koronavirüs Aşısı Geliştirme Platformu'nun zaten böyle bir şeye ihtiyacı vardı. Biz de bunu öngörerek virüsü izole ettik ve inaktif hale getirip çalışan Ar-Ge ekiplere bunu teslim edeceğiz."



Koronavirüsü dünyanın gördüğü en büyük krizlerden biri olarak nitelendirilen Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Prof. Dr. Selçuk Kılıç, "Anahtar aşamalardan birisi virüsün izole edilmesiydi. İlk olarak aşı çalışmaları, antiserum çalışmaları, yeni ilaçların ve tanı kitlerinin geliştirilmesi için önemli. Dolayısıyla biz de buna öncelik verdik. Yaklaşık 1 ay içerisinde elimizde şu anda 39 virüs var" dedi.





Vedat Dikg tmez  
 z Hicret  ekerleme  
Sahibi

*Tatlının ve  ekerin Başkenti;*

#  Z HİCRET ŞEKERLEME

**Vedat Bey,  ncelikle Kepenk okurlarımız için kendinizi kısaca tanıtırmısınız?**

1959 yılı Ankara doğumluyum. Aslen Nevşehir' liyim. Çocukluğum Nevşehir'in şirin ve güzide Uçhisar kasabasında geçti. İlkokul 1.sınıfı kasabada okuduktan sonra Ankara'ya ailemin yanına geldim. İlkokulu İsmetpaşa Yahya Galip Kargı İlkokulu'nda, Ortaokul  renimimi Etlik Ortaokulu'nda tamamladıktan sonra Opera Ticaret Lisesi'nden mezun olarak ticaret hayatıma başladım. Beyaz eşya, halı ve mobilyacılık ile iştigal ederken 1980 yılı Haziran ayında hiç bilmediğim bir iş kolu olan şekerlemeciliğe adım attım.

**İşletme olarak ne gibi hizmetleriniz bulunmaktadır?**

 z Hicret  ekerleme olarak lokum, akide şekeri, helva, pişmaniye, cevizli sucuk, küme, muska, jöle, drajeler, badem şekerleri, okolatalar ve bilumum şekerli mamuller işini yapmakta olup hem üretici hem de pazarlama satış



hizmeti vermekteyiz. Ankara içi lokal hizmet ve şehir dışı satış araçlarımız mevcuttur. şehir içi ve şehir dışı yaklaşık olarak 1250-1300 noktaya hizmet vermekte olup 60'a yakın personel istihdam etmekteyiz.  reterek ülkemize katkıda bulunmak bizleri memnun ediyor. Yurtdışı ihracatımızda mevcut olup daha fazla ülkeye satış yapma hedeflerimiz bulunmaktadır.

**Meslek hayatınızda elbette çok sayıda anınız birikmiştir. Hiç sizi şaşırtan, aklınızda yer eden bir müşteriniz oldu mu?**

İyi yönde de kötü yönde de şaşırtan müşterilerimiz olmuştur.



40 yıllık süreçte elbette iyi yönlü olarak bir önceki kuşak müşterilerimiz alışverişlerinde ve ödemelerinde daha hassasiyet sahibiydi. Siz gitmeseniz de arayarak borçlu olduklarını ödeme yapmak istediklerini beyan ederlerdi. Bu insanlar, ESDER olarak sizin üzerinde hassas bir şekilde durduğunuz Ahilik kültürümüzün iyi örnekleridir. Ama tabii öyle de müşterilerimiz olurdu ki imkânı var ama ödeme yapmıyor, resmen eziyet eder, yorar. Bu tip insanlarda Ahilik düsturuna zıt bir örnektir. 40 yıllık süreçte bu satırlara sığdıramayacak kadar olumlu ve olumsuz hadiseler yaşamışızdır ama bunların hepsi bizler için birer tecrübe olmuştur.

**Son günlerde yaşanan COVID 19 salgını nedeniyle ülke olarak geçilen bu zor süreç hakkında neler düşünülmektedir?**

Covid 19 salgını nedeniyle çalışan personelimize görevlerine devam etmesi yönünde telkinlerde bulunuyoruz. Çünkü 40 yılda hiçbir personelimizin iş akdini kriz vs. nedenlerle feshetmedik. Bununla birlikte tabii ki işlerimizde ciddi manada düşüşler var. Bizim ürettiğimiz ürün grupları özel günler için kullanılıyor. Şu an cenaze, Cuma, cami, mevlüt, düğün ve



“ Dikgitmez; “Yalnızca Türkiye değil tüm dünya ülkeleri OHAL durumunda olduğu için bazı sektörler hariç % 80 ticaret erbabının işlerinde kayıplar var.”

dernek toplantıları yapılamadığından ötürü bizi olumsuz anlamda etkiledi. Bu zorlu süreç elbirliği ile atlatılacaktır inşallah. Özel sektör çalışanına yapılan % 40'lık yarı çalışma zamanının yine yarı çalışma hatta 1/3 çalışma ile devam eden kamu çalışanları, STÖ çalışanlarına da uygulanarak hep beraber bu sıkıntının aşılması gerektiği kanaatindeyiz. Toplumun belirli

bir kısmı tam ücret olarak refahını sürdürmesi diğer bir kısmının da % 40'lık kesintiye uğramaları adaletili olmasa gerek.

**Sizce esnafın gelişmesi için devlet bazında neler yapılmalıdır?**

Esnafın gelişmesi için devletimiz gerekli uygulamaları bu döneme kadar mümkün mertebe yaptı. Fakat şu an yalnızca Türkiye değil tüm dünya ülkeleri OHAL durumunda olduğu için bazı sektörler hariç % 80 ticaret erbabının işlerinde kayıplar var ve yüksek oranda işletmelerin nakit akışını ve ödeme yapılarını bozacak seviyede. Hükümetimiz torba yasa hazırlıyor ve bütçe ayırdığını söylüyor fakat devlet bankaları KGF( Kredi Garanti Fonu) limit yok diyerek esnafın taleplerini geri çeviriyor. İşletmelerin bir an önce finansmana ulaşması gerekmektedir. Bu zorlu süreç ne kadar sürecektir bilemiyoruz. Esnaf bu duruma ne kadar dayanacak? Bu konuda çözüme kavuşturulması gerekiyor.

**Son olarak Kepenk okurlarımız için neler söylemek istersiniz?**

Okurlarınızı saygıyla selamlıyorum. Bu sıkıntılı sürecin kısa sürede aşılarak atlatılması dileği ile. Hayırlı ramazanlar diliyorum.



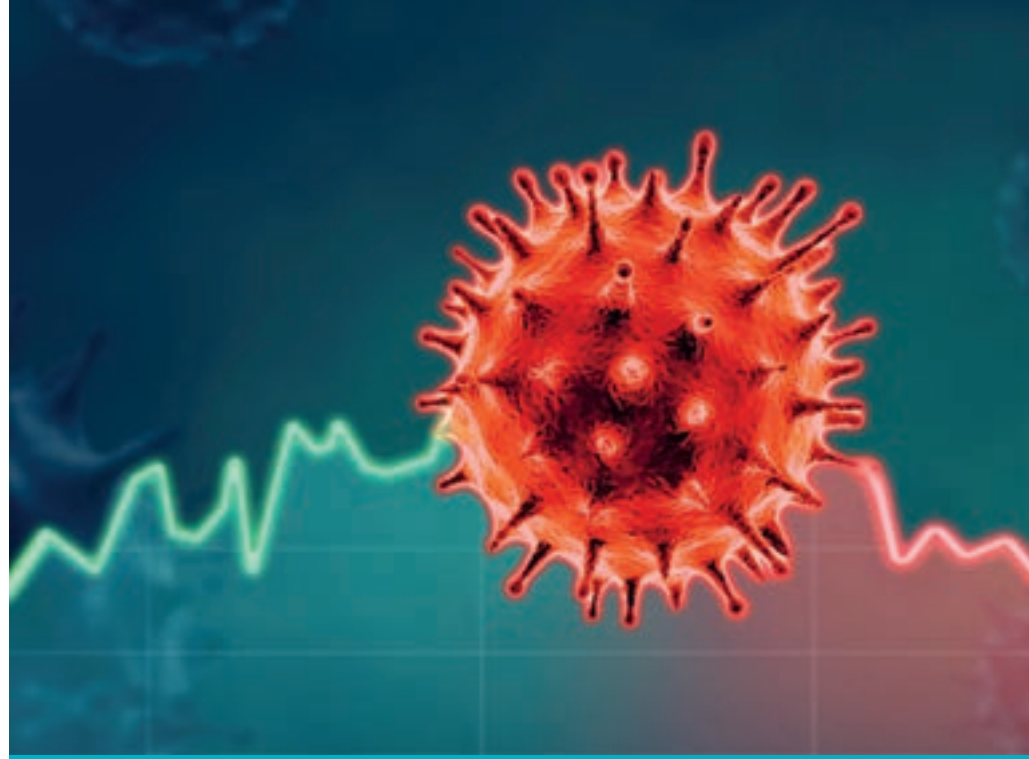
**Malumları olduğu üzere, Koronavirüs (COVID-19) salgınının yarattığı olumsuz süreç hâlihazırda ülkemizi ve tüm dünyayı etkilemektedir. Olumsuz etkilerin en önemlilerinden birisi de ekonomik faaliyetler üzerinde görülmektedir. Bu doğrultuda Hükümetimizce Koronavirüs salgınına karşı ekonomik alanda çeşitli önlemler alınmaya başlanmıştır.**

Bu kapsamda ilk olarak “Ekonomik İstikrar Kalkanı” adı verilen paket Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanmış olup, devamında ise çeşitli kurumlarca destek unsurları devreye sokulmaya başlanmıştır.

Söz konusu destekler ilgili başlıklar altında şu şekilde özetlenmektedir;

#### **“EKONOMİK İSTİKRAR KALKANI” DESTEK PAKETİ**

- ◆ Perakende, AVM, demir-çelik, otomotiv, lojistik-ulaşım, sinema-tiyatro, konaklama, yiyecek-içecek, tekstil-hazır giyim ve etkinlik-organizasyon sektörleri için muhtasar ve KDV tevkifatı ile SGK primleri nisan, mayıs ve haziran ödemeleri 6’şar ay ertelenmiştir.
- ◆ 1 Nisan 2020’de yürürlüğe girmesi öngörülen konaklama vergisinin yürürlük tarihi 1 Ocak 2021’e ertelenmiştir.
- ◆ Otel kiralamalarına ilişkin irtifak hakkı bedelleri ve hasılat



# Koronavirüs ile Mücadelede Ekonomik Destekler

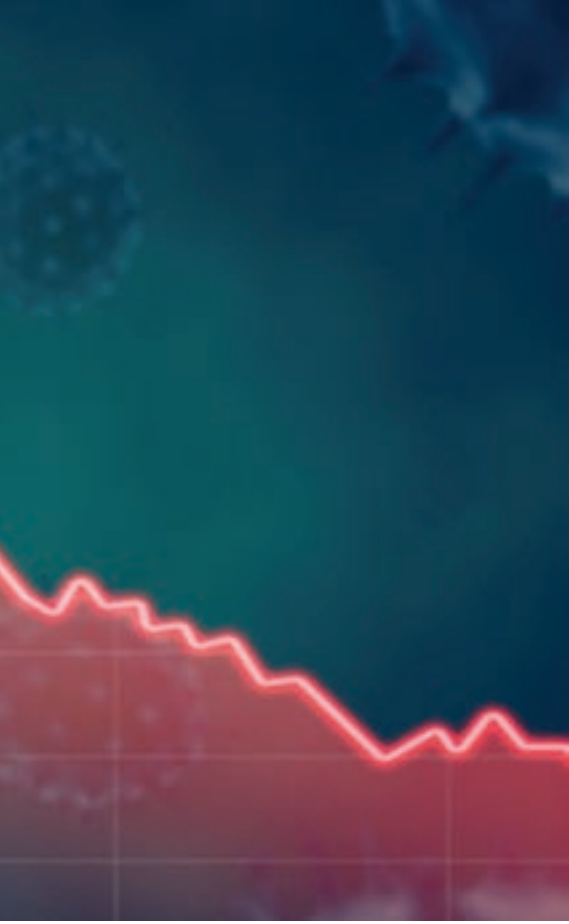
payı ödemeleri nisan, mayıs ve haziran ayları için 6 ay süreyle ertelenmiştir.

- ◆ İç havayolu taşımacılığında 3 ay süreyle KDV oranı yüzde 18’den yüzde 1’e indirilmiştir.
- ◆ Kovid-19 salgınıyla ilgili tedbirlerden etkilendiği için nakit akışı bozulan firmaların bankalara olan kredi anapara ve faiz ödemeleri asgari 3 ay ötelenerek

gerektiğinde bunlara ilave finansman desteği sağlanacaktır.

- ◆ İhracattaki geçici yavaşlama sürecinde kapasite kullanım oranlarının korunması amacıyla ihracatçıya stok finansmanı desteği verilecektir.
- ◆ Kredi Garanti Fonu limiti 25 milyar liradan 50 milyar liraya çıkartılarak kredilerde öncelik, gelişmelerden olumsuz etkilen-

Kaynak: İstanbul Ticaret Odası



diği için likidite ihtiyacı oluşan ve teminat açığı bulunan firmalar ile KOBİ'lere verilecektir.

- ◆ Vatandaşlar için uygun ve avantajlı şartlarda sosyal amaçlı kredi paketlerinin devreye alınması teşvik edilecektir.
- ◆ 500 bin liranın altındaki konutlarda kredilendirilebilir miktar yüzde 80'den yüzde 90'a çıkarılıp, asgari peşinat yüzde 10'a düşürülecektir.
- ◆ Koronavirüs etkisiyle nisan, mayıs ve haziran aylarında temerrüte düşen firmaların kredi siciline "mücbir sebep" notu düşülmeyecektir. Bu bağlamda anapara ve taksit ödeme tarihi 24 Mart 2020'den önce olup da kullandığı nakdi ve gayri nakdi kredilerinin anapara, faiz ve ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişile-

rin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, borçların ödenmesi geciken kısmının 31 Aralık 2020'ye kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayacaktır. Yeniden yapılandırma veya yeni kredi kullandırması, hukuki ve cezai sorumluluk doğurmamaktadır.

- ◆ Asgari ücret desteği devam ettirilecektir.
- ◆ Esnek ve uzaktan çalışma modelleri daha etkin hale getirilecektir.
- ◆ Kısa Çalışma Ödeneği devreye alınarak bundan faydalanmak için gereken süreçler kolaylaştırılacak ve hızlandırılacaktır. Böylece faaliyetine ara veren iş yerlerindeki işçilere geçici bir gelir desteği verilirken işverenlerin de maliyeti azaltmış olacaktır.
- ◆ En düşük emekli maaşı 1500 liraya yükseltilecektir.
- ◆ Emeklilerin bayram ikramiyesi nisan ayı başında ödenecektir.
- ◆ Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın belirlediği kriterlere göre ihtiyaç sahibi ailelere yapılacak nakdi yardımlar için ilave 2 milyar liralık bir kaynak ayrılacaktır.
- ◆ İstihdamdaki sürekliliği temin etmek amacıyla 2 aylık telafi çalışma süresi 4 aya çıkartılacaktır.

- ◆ Tek başına yaşayan 80 yaş üstü yaşlılar için sosyal hizmet ve evde sağlık hizmetlerinden oluşan periyodik takip programı devreye alınacaktır.

## TORBA YASA ÇERÇEVESİNDE GETİRİLEN DESTEKLER

- ◆ Ekonomik tedbir paketine eklenen madde ile dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikâyet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamanaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dâhil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar bakımından belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim tarafından tayin edilen süreler ile arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarındaki süreler 13 Mart 2020 tarihinden 30 Nisan 2020'ye kadar durdurulmuştur. İcra ve İflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler, nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler 22 Mart 2020 tarihinden itibaren 30 Nisan 2020 tarihine kadar durdurulmuştur.
- ◆ Çek Kanununun yapılan değişiklikle 24 Mart 2020'ye kadar işlenen suçtan dolayı mahkûm olanların cezalarının infazı durdurulacak. Hükümlü, tahliye tarihinden itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen

> kısmının onda birini alacaklıya ödeyecek. Kalan kısmını üç aylık sürenin bitiminden itibaren ikişer ay arayla 15 eşit taksitle ödemesi halinde mahkemece, ceza mahkûmiyeti bütün sonuçlarıyla ortadan kalkacak. İnfazın durdurulduğu tarihten itibaren en geç 3 ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda biri ödenmediği takdirde alacaklının şikâyeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecek. Hükümlü, taksitlerden birini süresi içinde ilk defa ödemediği takdirde, ödemediği bu taksit sürenin sonuna bir taksit olarak eklenecek. Kalan taksitlerden birini daha ödemediği takdirde alacaklının şikâyeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecektir.

- ◆ 1 Mart 2020'den 30 Haziran 2020'ye kadar işleyecek iş yeri kira bedelinin ödenmemesi, kira sözleşmesinin feshi ve tahliye sebebi oluşturmayacak, söz konusu bu hüküm 1 Mart 2020'den itibaren uygulanacaktır.
- ◆ Hazine ve Maliye Bakanının, kredi garanti kurumlarına nakit kaynak aktarma veya özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ihraç etme yetkisi 25 milyar liradan 35 milyar liraya yükseltilecektir.

### İSTİHDAM DESTEĞİ VE KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

- ◆ 2020 yılında işverene günlük 2,50 lira aylık 75 lira asgari ücret desteği sağlanacak. Sağlanacak desteğin ekonomik büyüklüğü yaklaşık 7 milyar lira olacaktır.
- ◆ Kısa çalışma ödeneğinden faydalanmak için son 3 yılda prim gün sayısı 600 günden 450'ye,

çalışma süresi 90 günden 60 güne indirilmiştir. 30 Haziran 2020'ye kadar geçerli olmak üzere, Covid-19 kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için, işçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için öngörülen hizmet akdinin feshi hariç işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmesi hükmü, kısa çalışma başlama tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olması şeklinde uygulanacaktır. Bu koşulu taşımayanlar, kısa çalışma süresini geçmemek üzere son işsizlik ödeneği hak sahipliğinden kalan süre kadar kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya devam edecektir. Kısa çalışma uygulamasından yararlanabil-

“ 2020 yılında işverene günlük 2,50 lira aylık 75 lira asgari ücret desteği sağlanacak. Sağlanacak desteğin ekonomik büyüklüğü yaklaşık 7 milyar lira olacaktır.

mek için işyerinde kısa çalışma uygulanan dönemde, işveren tarafından işçi çıkarılmaması gerekecektir. Başvurular, başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde sonuçlandırılacak ve bu konudaki başvuru tarihini, Cumhurbaşkanı 31 Aralık 2020'ye kadar uzatabilecektir.

- ◆ Telafi çalışması süresi iki aydan dört aya çıkarılmıştır. Cumhurbaşkanı bu süreyi iki katına kadar artırma yetkisi verilmiştir.
- ◆ Ay içerisinde 10 gün ve üzeri çalışan; “kısmi süreli çalışanlar”, “puantaj usulü çalışanlar” ve “ev hizmetlerinde çalışanlar”ın eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerini tamamlama zorunluluğu kaldırılmıştır.
- ◆ Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda yapılan değişiklikle, işveren sendikalarına üye işletmelerin değişen ekonomik şartlara ve zorlayıcı sebeplere bağlı durumlara, uyumlarına destek olunması amacıyla işçilerinin sigorta primlerinin işveren hissesi ödemesinde kullanılacak işveren sendikası dayanışma ve yardımlaşma fonu desteğinin azami sınırı yüzde 25'ten yüzde 35'e çıkarılmıştır.



## Katma Değer Vergisi (KDV) Beyanname Verme ve Ödeme Süreleri ile İlgili Değişiklikler

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yapılan duyuruya göre;



T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

- ◆ 26 Mart 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Katma Değer Vergisi beyanname verme ve ödeme süreleri 24 Nisan 2020 gün sonuna kadar uzatılmıştır.
- ◆ 31 Mart 2020 tarihine kadar verilmesi gereken BA-BS formlarının verilme süresi 30 Nisan 2020 gün sonuna kadar uzatılmıştır.

## SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TARAFINDAN AÇIKLANAN DESTEKLER

- ◆ Dezenfektan, koruyucu elbise, koruyucu gözlük, maske ve eldiven gibi ürünleri yerli imkânlarla üreten işletmeler KOSGEB'in TEKNOYATIRIM Destek Programından faydalanabilecek. KOSGEB aracılığıyla dezenfektan, koruyucu elbise, koruyucu gözlük, maske, eldiven gibi ürünlerin yerli üretimine işletme başına 6 milyon TL'ye kadar destek verilecektir. Bunun 4 milyon 200 bin TL'si geri ödemeli olacaktır.
- ◆ KOSGEB alacakları 3 ay ertelenecek.
- ◆ Proje süresi yükümlülüklerini ya da girişimcilik programı yükümlülüklerini 11 Mart 2020 ve sonrasında yerine getirmesi gereken işletmelere 4 ay ek süre verilecektir.



T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

- ◆ Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, KOVİD-19 nedeniyle artan dezenfektan ve kolonya ihtiyacının yerli üretim ile karşılaması için benzine yüzde 3 oranında etanol karıştırma zorunluluğunu 3 aylığına askıya almıştır.
- ◆ Teknopark yöneticisirketlerine, kuluçka firmalarından ve teknoparklarda yer alan restoran ve kafe gibi ticari işletmelerden 2 ay boyunca kira almamaları hususunda Bakanlıkça talimat gönderilmiştir. Ayrıca, yine bu kampüslerde Ar-Ge ve tasarım alanında çalışan firmaların da 2 aylık kira ödemelerinin ertelenmesi ve ödeme planlarında kolaylık sağlanması talep edilmiştir.

## TÜRK EXİMBANK TARAFINDAN AÇIKLANAN DESTEKLER

- ◆ İhracatçıların daralan talepten veya virüsün yayılmasını engellemek için ülkelerin uyguladığı kısıtlamalardan etkilenmemeleri için Türk Eximbank'ın TCMB kaynaklarından ve kendi kaynaklarından kullandığı kredilerin vadesi, Haziran sonuna kadar gelecek kredi geri ödemelerinde firmaların talepleri doğrultusunda 3 ile 6 aya kadar uzatılacaktır. Bu bağlamda ihracatçıların faiz ödemeleri de 6 ay ertelenebilecektir.
- ◆ Kısa vadeli kredilerde 2 yıl olan taahhüt kapatma süresi, henüz taahhüdü kapatılmamış olan ve taahhüt süresi dolmasına karşı ceza uygulanmamış olan krediler ile Haziran sonuna kadar kullanılacak tüm krediler için 3 yıla çıkarılarak ihracatçılara ihracat yapmaları için verilen süre ilave 1 yıl artırılmıştır.



- ◆ Reeskont kredilerinin daha önce azami 1 yıl olan kredi vadeleri, bu dönemde azami 2 yıla çıkarılacaktır.
- ◆ Sigorta limitlerinde alıcıya tanınan vadeler ücretsiz uzatılmıştır. Haziran ayı sonuna kadar alıcı firmaların sigortalı firmalardan talep edeceği 3 aya kadarki vade uzatımlarında sigortalı firmalardan herhangi bir ek sigorta primi alınmayacaktır. Ayrıca sigortalı firmalar tarafından ödenmekte olan sigorta primleri ve alıcı analiz ücretlerinin vadeleri 30 gün uzatılacaktır.

## KAMU BANKALARINCA AÇIKLANAN İŞE DEVAM KREDİ DESTEĞİ

Ziraat Bankası, Halk Bank ve Vakıfbank tarafından "Ekonomik İstikrar Kalkanı" tedbirleri doğrultusunda yürürlüğe konulan "İşe Devam Kredi Desteği"nin kapsamı şu şekildedir;

- ◆ Söz konusu destek için herhangi bir sektör ayrımı gözetilmeksizin salgından ekonomik olarak olumsuz etkilenen tüm firmalar başvuruda bulunabilecektir.
- ◆ Kredi desteğini kullanacak firmaların 2020 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla kayıtlı çalışan sayılarında azaltma yapmamaları ön koşulu bulunmaktadır.
- ◆ Teminat eksikliği bulunan firmaların, krediye erişimi için Hazine Destekli KGF Kefaleti de sağlanabilecektir.
- ◆ Kredi desteği; 6 ay anapara ve faiz ödemesiz, toplam 36 ay vadeli ve yıllık yüzde 7,5 faiz oranlı olacaktır.
- ◆ İlgili Bankalar 26 Mart 2020 tarihinden itibaren talepleri kabul etmeye başlayacaklardır.
- ◆ KOBİ-KOBİ Dışı İşletmeler bazında azami kredi tutarları ise

- yıllık cirosu 25 Milyon TL'ye kadar olan firmalar için 10 Milyon TL, cirosu 25-125 Milyon TL arasında olan firmalar için 25 Milyon TL, cirosu 125 Milyon TL ve üzeri olan firmalar içinse 100 Milyon TL seviyesinde olacaktır.

## BANKALAR TARAFINDAN AÇIKLANAN DİĞER DESTEKLER

### T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.

- ◆ 31.03.2020 tarihinde ödenmesi gereken dönem sonu taksit, faiz ve anaparasını ödeyemeyen firma ve bireysel müşterilerin talepleri üzerine söz konusu ödemelerin ertelenmesine imkân verilmesi,
- ◆ Nakit akışı bozulduğu için ödeme sorunu yaşayan müşterilerin mevcut kredilerinin; 6 aya kadar ödemesiz dönem olmak üzere, turizm gibi dönemsel faaliyeti olan sektörlerde ise 12 aya kadar ilave süre tanınmak suretiyle, uygun vadeli yapılandırma uygulamalarının geliştirilmesi,
- ◆ Personel maaşlarını, Ziraat Bankası üzerinden ödeyen firmaların 2020 Şubat ayı sonu itibarıyla mevcut istihdamlarını azaltmamaları kaydıyla; Önümüzdeki 3 aylık personel maaş gideri kadar ilave limit imkânı verilmesi,
- ◆ Kredili müşterileri tarafından Ziraat Bankası üzerine keşide edilmiş çeklerin ödenmesi amacıyla kullanılmak üzere; genel kredi limitlerinin artırılarak ilave nakit kredi limiti tahsis edilmesi
- ◆ İşletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılamak üzere; Ziraat Bankası kurumsal kredi kartı ve DBS

limiti bulunan müşterilerinin kurumsal kart limitlerinin artırılması.

### TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.

- ◆ 31 Mart 2020 tarihine kadar taksit, faiz ve ana-parasını ödeyemeyen firmalar ile bireysel müşteriler, bu döneme dair ödemelerini erteleyebilecek.
- ◆ Esnaf ve sanatkârların bu dönemde yaşadıkları olumsuzluklara destek olmak amacıyla talep etmeleri halinde kullanmış oldukları kredilerin; Nisan, Mayıs ve Haziran 2020 aylarında vadeleri gelecek olan anapara ve faiz ödemeleri, ödeme vadelerinden itibaren 3 ay süreyle ve faizsiz olarak ertelenecek.
- ◆ Nakit akışı bozulduğu için ödeme sorunu yaşayan Banka müşterilerine, 6 aya kadar ödemesiz dönemle kredilerini uygun vadeli yapılandırma imkânı sunulacak. Ödemesiz dönem, turizm gibi dönemsel faaliyeti olan sektörlerde 12 aya kadar uzatılabilecek.
- ◆ Personel maaşlarını Halkbank üzerinden ödeyen firmalara, is-

tihdamlarını Şubat sonuna göre azaltmamaları şartıyla, gelecek 3 aylık dönem boyunca personel maaş gideri kadar ilave kredi limiti verilecek.

- ◆ Bankanın kredili müşterileri tarafından Halkbank üzerine keşide edilmiş çeklerin ödenmesi amacıyla, genel kredi limitleri artırılarak firmalara ilave nakit kredi limiti tahsis edilecek.
- ◆ İşletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılamak üzere; Halkbank kurumsal kredi kartı ve Doğrudan Borçlandırma Sistemi limiti bulunan firmaların kurumsal kart limitleri artırılacak.

### TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.

- ◆ Firmaların, 31 Mart devre sonu faizleri de dâhil olmak üzere 30 Haziran 2020 tarihine kadarki tüm kredi taksitleri ve ödemeleri konusunda esneklik sağlanması,
- ◆ İstihdam koruma amaçlı kredi taleplerini karşılamak amacıyla işletmelere "3 aylık maaş gideri" kadar uzun vadeli kredi kullanılması,



- ◆ İşletmelerin mevcut kredilerinin kendi nakit akışlarına uygun ve sektörel durumlarına göre ödemesiz dönemli olarak yeniden yapılandırılması,
- ◆ Turizm ve şehir içi toplu taşıma dâhil en çok etkilenen sektörlerle özgül kredilerin 12 aya kadar ödemesiz dönemli olarak yapılandırılması,
- ◆ Firmaların vergi, SGK gibi kamusal ödeme yükümlülüklerini kolaylaştırmak amacıyla nakit yönetim limitlerinin artırılarak, bu limitlerden yapılacak ödemelere 3 ay ödemesiz, 12 aya kadar taksit imkânı verilmesi,
- ◆ Firmalara ait Business Kartlarda limit artırımına gidilerek, maliyetsiz tedarik kapasitelerinin artırılması,
- ◆ VBanko Çek ürünü limiti ve yaygınlığının artırılarak, bankacılık garanti imkânının dolaşıma sürülmesi yoluyla nakit ihtiyacının azaltılması ve maliyetsiz finansman imkânı sağlanması,
- ◆ Bireysel kredi ihtiyacı olan vatandaşların kredi taleplerinin VakıfBank Mobil, İnternet Bankacılığı ve Sky Limitler üzerinden sağlanarak salgın riskine maruz bırakılmaması,
- ◆ Bireysel kredi müşterilerinin taksit, kredi kartı ödemelerinin 3 aya kadar ötelenebilmesi.

### TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.

- ◆ Müşterilerin 30 Nisan'a kadar ihtiyaç duyması halinde; anapara/faiz/taksit ödemelerinin ilave bir koşul aranmaksızın 30 Haziran'a kadar ötelenmesine imkan verilecek.
- ◆ Salgın sebebiyle mali bünyesi olumsuz etkilenen başta turizm,



**Esnaf ve sanatkârların bu dönemde yaşadıkları olumsuzluklara destek olmak amacıyla talep etmeleri halinde kullanmış oldukları kredilerin; Nisan, Mayıs ve Haziran 2020 aylarında vadeleri gelecek olan anapara ve faiz ödemeleri, ödeme vadelerinden itibaren 3 ay süreyle ve faizsiz olarak ertelenecek.**

lojistik, AVM, perakende sektörleri olmak üzere sektör ayrımı olmaksızın her bir ihtiyaç, vaka bazında değerlendirilerek ödemesiz dönem dâhil gerekli tüm destek verilecek.

- ◆ KOBİ'ler ve mikro işletmeler, tabana yaygın yararlanmasını teminen, salgın öncesi girdiği ticari yükümlülüklerinin yerine getirilebilmesi amacıyla mevcut limitlerle desteklenecek ve gerekirse ilave limit için de azami çaba gösterilecek.
- ◆ Maaş anlaşmalı olsun olmasın Banka müşterilerinin önümüzdeki 3 aya ait maaş ödemelerini herhangi bir istihdam azaltımı yapmamaları kaydıyla gerekirse ilave limit tahsis suretiyle ödenmesine katkı sağlanacak.
- ◆ Dijital kanallar üzerinden yapılacak EFT/havale işlemlerinden 30 Nisan'a kadar (karttan karta havale dâhil) hiçbir Banka müşterisinden ücret alınmayacaktır.
- ◆ Sağlık ve gıda başta olmak üzere, müşterilerin alışveriş anında ihtiyaç duyması halinde kredi kartı limitlerinde artırıma gidilecek.

- ◆ POS ve ÖKC ücretleri 3 ay boyunca ötelenecek.
- ◆ Bireysel müşterilere; talep halinde tüketici kredisi, kredi kartı ve ek hesap ödemelerini 3ay boyunca öteleme imkânı getirilecek.

### AKBANK T.A.Ş.

- ◆ Bireysel ve tüzel müşterilerin 30 Nisana kadar olan anapara, faiz ve taksit ödemeleri talep olması halinde mevcut koşullarla 30 Hazirana kadar ötelenebilecek.
- ◆ Mobil, İnternet Şube ve ATM üzerinden gerçekleştirilecek EFT ve havale işlemleri 30 Nisan'a kadar ücretsiz olarak yapılabilecek.
- ◆ Müşterilerin ATM'lerden günlük para çekme limiti kart ile ücretsiz 5,000 TL ve ek olarak Akbank Mobilden QR kod ile ücretsiz 5,000 TL olmak üzere 10,000 TL'ye çıkarılmıştı. Bu uygulamanın süresi 30 Nisana kadar uzatıldı.
- ◆ Ayrıca müşterilerin Ortak ATM'lerde para çekme, yatırma, bakiye görüntüleme ve kredi kartı borcu ödeme gibi işlemleri 30 Nisana kadar ücretsiz hale getirildi.




### T. GARANTİ BANKASI A.Ş. (GARANTİ BBVA)

- ◆ Müşterilerin ihtiyacına göre, kredi anapara, faiz ve taksit ödemelerini, herhangi bir ek koşul aranmaksızın, 30 Haziran 2020 tarihine kadar öteleme imkânı,
- ◆ Ticari kredilerde mevcut kredilerin anapara ödemeleri 6 aya kadar uzatılabilme; sonrasında



- ise firmaların nakit akışına göre yeniden yapılandırma,
- ◆ KOBİ'ler ile mikro ölçekli işletmelerin hâlihazırdaki finansal yükümlülüklerini karşılayabilmeleri adına, mevcut limitlerinin yanında, ihtiyaç durumunda proaktif limit çalışmalarıyla destekleme,
- ◆ KOBİ'lerin nakit akışına destek olmak amacıyla tedarikçi finansman limitlerinde esneklik,
- ◆ Bireysel müşterilere tüketici kredileri ve ek hesap ödemelerini 3 ay süreyle erteleme yanı sıra kredi kartı borcu ödemelerinde de destek sağlanması,
- ◆ Koronavirüs salgınından ağırlıklı etkilenen sektörler başta olmak üzere, ekonomik destek ihtiyacı duyan tüm kurum, şirket ve işletmelere, sektörüne uygun olarak ödemesiz dönem seçeneği de dikkate alınarak gerekli desteğin sağlanması,
- ◆ Her türlü masraf ve komisyon itibarıyla, sıkıntıda olan müşterilere içinde bulunduğu mali durum dikkate alınarak kişi bazında değerlendirilip destek olunması


### YAPI KREDİ BANKASI A.Ş.

- ◆ Bireysel ve tüzel müşterilerin 30 Nisan'a kadar olan  anapara, faiz ve taksit ödemeleri, talep edilmesi halinde, mevcut koşullarla 30 Haziran'a kadar ötelenecek.
- ◆ Bireysel ve tüzel müşterilerin günlük bankacılık ihtiyaçları ve ticari faaliyetlerinin mevcut limitlerle desteklenmesi ve gerekirse ek limit çıkartılması için çalışılacak.




- ◆ Yapı Kredi Mobil, Yapı Kredi İnternet Şubesi ve ATM'lerden yapılacak EFT/havale ve kartsız para yatırma/çekme işlemlerinden 1 ay boyunca ücret alınmayacak.

### DENİZ BANK A.Ş.

- ◆ Bireysel ve ticari müşterilerden talep edenlerin 30 Nisan'a kadar olan  anapara, faiz ve taksit ödemeleri mevcut koşullarla 30 Haziran'a kadar ötelenebilecektir.
- ◆ Mobil, İnternet Şube, ATM, fastPay ve İletişim Merkezi üzerinden yapılacak EFT ve havale işlemleri aksi belirtilene kadar ücretsiz olarak gerçekleştirilecektir.
- ◆ ATM'lerden kart veya QR Kod ile günlük para çekme limiti ücretsiz 5000 TL'ye kadar yükseltilmiştir.


### QNB FİNANSBANK A.Ş.

- ◆ QNB Finansbank'tan kredi kullanan bireysel ve tüzel müşteriler, ödeme sıkıntısı çekmeleri durumunda bankaya  başvurarak

kredi anapara, faiz ve komisyon ödemelerini 3 ay erteleyebilecek.

- ◆ Ayrıca, dönemsel olarak etkilenen sektörlerde faaliyet gösteren tüzel müşterilerden de nakit akış problemi yaşayanlara, 6 ay ile 1 yıl ödemesiz dönem içerecek şekilde yapılandırma imkânı sağlanacak.
- ◆ Kredilerinde erteleme talep eden müşteriler çağrı merkezi üzerinden başvuru yapabilecek.

### TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI A.Ş.

- ◆ Bireysel ve kurumsal müşterilere, 31 Mart'a kadar yapılması gereken taksit,  kar payı ve anapara ödemelerinde erteleme imkânı sunulacak. Söz konusu erteleme kapsamında müşterilerin koşullarına uygun vadeli yapılandırma sağlayacak. Ödemesiz dönem 6 aya kadar sağlanırken bu süre 12 aya kadar uzatılabilecektir.
- ◆ Ayrıca maaş müşterisi olan kurumsal müşterilere, ihtiyaç duymaları halinde şubat sonun-



daki istihdamlarını korumaları koşuluyla 3 aylık çalışan maaş gideri kadar ek limit sağlanacak.

- ◆ Finansman limiti olan müşterilerinin mevcut koşullar nedeniyle oluşabilecek işletme sermayesi ve Doğrudan Borçlandırma Sistemi'ne yönelik ilave limit ihtiyaçları da karşılanacak.

### TÜRKİYE SINAİ KALKINMA BANKASI

- ◆ Pandemi nedeniyle gelirleri azalırken, nakit akımları olumsuz etkilenebilecek müşterilere sağlanacak vaka bazlı çözümlerle, piyasa koşullarından asgari düzeyde etkilenmeleri yönünde destek sunulacaktır.



### VAKIF KATILIM BANKASI A.Ş.

- ◆ Bireysel ve kurumsal fon kullanan müşterilerin talepleri üzerine, 30 Haziran 2020 tarihine kadarki taksit ödemelerinde esneklik sağlanması,
- ◆ İşletmelerin kullanmış olduğu mevcut fonların, nakit akışlarına uygun ve sektörel durumlarına göre ödemesiz dönemli olarak yeniden yapılandırılması,
- ◆ Turizm ve şehir içi toplu taşıma dâhil en çok etkilenen sektörlerde özgü fon kullandırmaların 12 aya kadar ödemesiz dönemli olarak yapılandırılması,
- ◆ Bankadan personel maaş ödemesi hizmeti alan işletmelerin, istihdam koruma amaçlı fon taleplerini karşılamak amacıyla, "3 aylık maaş gideri" kadar 1 yıl vadeli fon kullandırılması;
- ◆ Firmaların Vergi ve SGK gibi kamusal ödeme yükümlülükleri-



Bireysel ve kurumsal müşterilere, 31 Mart'a kadar yapılması gereken taksit, kar payı ve anapara ödemelerinde erteleme imkânı sunulacak. Söz konusu erteleme kapsamında müşterilerin koşullarına uygun vadeli yapılandırma sağlayacak. Ödemesiz dönem 6 aya kadar sağlanırken bu süre 12 aya kadar uzatılabilecektir. Ayrıca maaş müşterisi olan kurumsal müşterilere, ihtiyaç duymaları halinde şubat sonundaki istihdamlarını korumaları koşuluyla 3 aylık çalışan maaş gideri kadar ek limit sağlanacak.

ni kolaylaştırmak amacıyla; 3 ay ödemesiz, 12 aya kadar taksit imkânı verilmesi.

### ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş.

- ◆ Ticari ve bireysel müşterilerin talep etmeleri halinde 31 Mart'a kadar ödenmesi gereken taksit, kar payı ve anapara ödemeleri ötelenecek.
- ◆ Nakit akışı bozulan veya bozulması öngörülen ve buna bağlı ödeme sorunu yaşayabilecek müşterilerin mevcut finansmanlarının 6 aya kadar ödemesiz dönem olmak üzere, dönemsel faaliyeti olan sektörlerde ise 12



aya kadar ilave süre tanınmak suretiyle, uygun vadeli yapılandırma uygulamaları geliştirilecek.

- ◆ Personel maaşlarını banka üzerinden ödeyen firmaların şubat sonundaki istihdamlarını korumaları kaydıyla, ihtiyaç duymaları halinde 3 aylık personel maaş gideri kadar ilave limit imkânı verilecek.
- ◆ Bankadan finansman limiti olan müşterilerin mevcut koşullar nedeniyle oluşabilecek işletme sermayesi ve Doğrudan Borçlandırma Sistemi'ne yönelik ilave limit ihtiyaçları ivedilikle karşılanacak.



HAK-İŞ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARSLAN;

# KOVİD-19 SALGINI SÜRESİNCE İŞTEN ATMALAR YASAKLANSIN



Mahmut Arslan  
HAK-İŞ Genel Başkanı

## **Efendim, Kovid-19'un çalışma hayatına etkileri ve alınacak tedbirler konusunda neler söylersiniz?**

Mutlaka çalışma hayatına olumsuz etkileri olacaktır. Ancak bu olumsuzluğu en aza indirmek için şu tedbirler alınması gerekir.

- ◆ Kovid-19 salgını süresince işten çıkarmalar yasaklanmalıdır. Kovid-19 salgınının yeni bir işsizlik dalgasına yol açmaması, işin ve işçinin gelir sürekliliğinin sağlanması için Kovid-19 ile mücadele döneminde işverenin iş

sözleşmesini fesih imkanı askıya alınmalıdır.

- ◆ Kovid-19'a karşı mücadele kapsamında zorunlu ve acil mal ve hizmet üretimi hariç olmak üzere, en az 15 gün süreyle, bütün işlerin durdurulması, işçilerin korunması ve salgının yayılma hızının önlenmesi için önem arz etmektedir.
- ◆ İşten çıkarılmaların ve işlerin durdurulmasının yol açacağı gelir kaybına karşı İşsizlik Sigortası

Fonu kaynakları hızla devreye sokulmalı, işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için işçi açısından gerekli olan koşullar kaldırılmalıdır. Küresel salgın nedeniyle iş ve gelir kaybına uğrayan bütün işçilere işveren, İşsizlik Sigortası Fonu ve devlet tarafından gelir desteği sağlanmalıdır. İşten çıkarılmaların izlenmesi için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı nezdinde Üçlü Danışma Kurulu bileşimine uygun bir izleme ve

denetim mekanizması kurulmalıdır.

### **HAK-İŞ olarak Türkiye'deki istihdam ve işsizlik konusundaki görüşlerinizi alabilir miyiz?**

HAK-İŞ Konfederasyonu, gerek aldığı Genel Kurul Kararlarıyla, gerek geliştirdiği politika önerileriyle ve gerekse kamuoyunda paylaştığı açıklamalar ile çalışma hayatının sosyal ortağı olarak istihdam ve işsizlikle mücadele politikalarını desteklemektedir.

*HAK-İŞ'in istihdam ve işsizlikle ilgili görüşlerini içeren politikaları şunlardır:*

- ♦ HAK-İŞ, 4857 sayılı İş Kanununun değişen işgücü piyasası şartlarına ayak uydurmakta, yetersiz kaldığının altını çizmekte ve Kanununun uygulamadaki eksiklikleri ortaya koymaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu, uluslararası normlar ve sözleşmeler ile ülkemiz şartları ve ihtiyaçları çerçevesinde sosyal tarafların mutabakatıyla geliştirilmelidir.
- ♦ İş kanunu ve ilgili mevzuat ile istihdam arasındaki ilişki doğru kurulmalıdır. Bu çerçevede, kanun teknolojide yaşanan büyük değişim sonrası ortaya çıkan geleceğin mesleklerini dikkate alacak şekilde, iş güvencesi ve sendikalaşmayı yok etmeyecek şekilde güncellenmelidir.
- ♦ Kayıt dışı istihdam ve ekonomi sorunu ile mücadele etkin bir şekilde sürdürülmelidir. Kayıt dışı istihdam sorunu, sosyal güvenlik açıklarının kapatılmasının önünde önemli bir engel teşkil etmekte, ekonominin reel dengelerinin oluşmasını zorlaştırmakta, haksız rekabet yaratmakta ve sendikal örgütlenmenin önünde büyük bir engel olarak durmaktadır. Kayıt dışı istihdam ile mücadele çalışmalarında daha

başarılı sonuçlara ulaşılabilmesi için sosyal paydaşlarla daha fazla işbirliği yapılmalı, eşgüdümlü girişimlerde bulunulmalıdır.

- ♦ Staj, girişimcilik ve işbaşı eğitim programları işe geçişleri kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir. Ülkemizde kurumlar aracılığıyla çok sayıda staj programı, girişimcilik ve işbaşı eğitim programları düzenlenmektedir. Başta gençler olmak üzere, tüm kesimler için bu programlar işe geçişleri kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir.
- ♦ İşsizlikle Mücadelede Daha Etkin Politikalar Geliştirilmelidir. İşsizlik oranları, hala çift rakamlarda devam etmektedir. Oysaki işsizliğin tek rakamlara düşmesi için acilen etkin adımların atılması gerektiği de ortadadır. İşsizlik oranlarının %5 seviyesine düşmesi ülkemiz için önemli bir adım olacaktır. Bu kapsamda, işsizliğin önlenmesi ve istihdamın artırılması projelerini önemli buluyoruz. Ancak, istihdam yaratılması kadar oluşacak istihdamın kalıcı olması da oldukça önemlidir.

**“ Mahmut ARSLAN; “Sendikal hareketin, değişim ve dönüşüm sağlayarak yoluna devam etmesi gerektiğine inanan HAK-İŞ, yeni bir sendikal anlayış ortaya koyarak, sosyal diyalog mekanizmaları üzerinden işverenlerle sağlıklı iletişim kurarak ve sorunları birlikte müzakere ederek çözüm yolları arayan bir konfederasyondur.”**

- ♦ Genel eğitim, mesleki eğitim, sendikal eğitim, hayat boyu öğrenme, sertifikasyon, yeterlilik konuları hayati öneme sahiptir. Eğitime erişim önündeki engeller kaldırılmalı, mesleki eğitim algısının pozitif yönde artırılmasına yönelik politikalar geliştirilmeli ve eğitim politikaları nitel ve nicel olarak iyileştirilmeli ve eğitim ile istihdam arasındaki bağlantı güçlendirilmelidir.
- ♦ İstihdam Odaklı Sosyal Yardım Programları Geliştirilmelidir. Sosyal yardım yararlanıcılarının istihdama kazandırılması önemli bir konudur. Sosyal Yardım Yararlanıcılarının istihdama geçişlerine yönelik destekleyici modeller ortaya konmalıdır.
- ♦ Türkiye'ye Özgü Bir Sosyal Model Geliştirilmelidir. Ülkemiz işgücü piyasasına ilişkin sorunların çözümü, eksikliklerin giderilmesi için bütüncül bir yaklaşımla etkin politikalar ve araçların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Sosyal politikalar ve ilgili yasal düzenlemeler, uluslararası normlar ve standartlar doğrultusunda, ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme hedefleri ile istihdam bağı gözetilerek, sosyal koruma konseptleri ve Anayasada yerini bulan Sosyal Devlet olmanın gereği dikkate alınarak bir bütün olarak ele alınmalıdır.
- ♦ İşsizlik sigortasının yararlanma koşulları iyileştirilmelidir, işsizlik sigortası fonu amacı dışında kullanılmamalıdır. İşsizlik ödeneğinden faydalanma hususunda, son 3 yılda 600 prim gün şartı bulunmaktadır. Bu şart düşürülmeli, yaralanma süresi ve verilen ödenek miktarının artırılmalıdır.
- ♦ İstihdam teşviklerinin etki analizleri yapılmalıdır. İstihdamı arttırmak amacıyla istihdam teşvik destekleri verilmektedir.



Ancak, verilen teşviklerinin etki analizlerinin yapılarak verimliliği, uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği değerlendirilmelidir. Değerlendirme ve analiz sonuçları yeni teşvik alanlarının oluşturulması için yol gösterici olacaktır.

- ◆ Engelliler için destekli istihdam modelleri geliştirilmelidir. Destekli istihdam, engelli bireylerin iş piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak becerileri edinmelerini, kendi özellik ve tercihlerine göre iş sahibi olmalarını sağlayan bir sistemdir. Destekli istihdam programları engelli bir kişinin işlerini öğrenmesi ve gerçekleştirebilmesi için sağlanan sürekli destek hizmetlerini kapsamaktadır.
- ◆ İşgücü piyasasında yer alan geçici koruma altındaki kişilerin çalıştıkları sektörler dikkate alınarak işyerlerinde oryantasyon programları düzenlenmelidir.

Nüfusu 4 milyona yaklaşan geçici koruma altındaki kişiler için, istihdamda kalıcılığı sağlamak amacıyla işyerlerinde çalıştıkları sektörler dikkate alınarak oryantasyon programları düzenlenmelidir.

- ◆ İşsizlik, ekonomik olduğu kadar toplumsal bir sorundur. Gelir yoksunluğu nedeniyle bir yönüyle yoksulluğa yol açarken, diğer yönüyle bireyler üzerindeki olumsuz sosyal-psikolojik etkileriyle sosyal dışlanmaya neden olur. Sosyal koruma sistemi, işsizlerin ve gelir yetersizliği yaşayanların yoksulluğunu önleyecek ve asgari yaşam standartlarını sağlayacak düzenli nakdi yardım yapılmasını hedefleyecek bir şekilde güçlendirilmelidir.
- ◆ Düzenli Asgari Gelir Yardımı Sistemi Kurulmalıdır. Bireylerin asgari yaşam standartlarını sağlayacak hak temelli bir "Düzenli



**ARSLAN;** "HAK-İŞ, ilkeli ve prensipli hareket etmekte, bir emek temsilcisi olarak bu misyonuna uygun hareket etmeyi görev bilmektedir. Bu sebeple, çalışmalarını ve yayınlarını her geçen gün artırarak etkin bir sendikal faaliyet yürütmektedir. Bu bağlamda da, emekçilerin tüm haklarını gündemden düşürmemekte, kamuoyunda dile getirmektedir. HAK-İŞ çıkarmış olduğu yayınlarla da sendikal hareketin önemli temsilcilerindedir."

Asgari Gelir Desteği” sisteminin kurulmalıdır. Anayasamızda var olan “sosyal devlet” ilkesinin bir gereği olarak, Düzenli Asgari Gelir Desteği, gelir dağılımı adaletsizliğinin giderilmesinde ve toplumsal huzurun sürekliliğinin sağlanmasında, yoksul bireylerin ötekileştirilmesi yerine sosyal içermesine yardımcı olacaktır.

- ◆ Mesleki Eğitim Ve Hayat Boyu Öğrenme Fonu Oluşturulmalıdır. Günümüzde ve yakın gelecekte nitelikli işgücüne ihtiyaç artmaktadır. Gelecekte ortaya çıkacak meslekler için bu ihtiyaç hayati öneme sahiptir. Bu sebeple, teknolojiyi anlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır.
- ◆ Sosyal Diyalog Yapılarının Etkinliği Artırılmalı ve Ekonomik ve Sosyal Konsey Toplanmalıdır. Ülkemizde çok sayıda sosyal diyalog mekanizmaları bulunmaktadır. Son yıllarda sosyal diyalog anlamında önemli ölçüde iyi gelişmeler yaşanmıştır. Ancak hala bazı mekanizmalarda temsil sorunu bulunmakta, tüm tarafların katılımına açık olmayan tekelci yapılar varlığını sürdürmektedir. Sosyal diyalog süreçleri içerisinde atıl durumda olan Ekonomik ve Sosyal Konsey etkinleştirilmeli, ilgili mevzuat ESK'nın verimli şekilde çalışmasını, düzenli toplanmasını sağlayacak şekilde değiştirilmeli, ESK çalışma hayatının temel gündem maddeleri olan işsizlik, istihdam

gibi konular başta olmak üzere daha etkili olmalıdır.

- ◆ İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının Kapasitesi Geliştirilmelidir. İl düzeyinde; istihdam ve mesleki eğitim politikalarının oluşturulması, istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirler ile uygulanacak aktif işgücü programlarının belirlenmesi, istihdam etkinliklerinin ve mesleki eğitim uygulamalarının izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaları yürüten İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları'nın kapasitesi geliştirilmeli, Kurul çalışmalarının izlenmesine yönelik mekanizmalar geliştirilerek sürdürülmelidir.
- ◆ Mesleklerdeki Dijitalleşme hareketleri detaylı analiz edilmeli, işgücünün nitelikleri artırılmalıdır. Uluslararası emek hareketleri ve çalışma hayatının gündeminde “Mesleklerdeki Dijitalleşme” konusu yer almaktadır. Son yıllarda çalışma hayatına yön veren dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin endüstriyel ilişkiler sistemini yeniden şekillendireceği ortadadır. Bu çerçevede yeni mesleklerin ortaya çıkacağı öngörülmektedir. Özellikle, geleceğin mesleklerine/işlerine adil bir geçişin sağlanması ve işgücünün niteliklerinin yeni teknolojilere uygun olarak eğitimler verilmesi gerekiyor. Gelecekte ortadan kalkacak mesleklerde çalışan işçilerin yeni mesleklerin aradığı niteliklere uygun olarak gerekli eğitimler verilmelidir. Bu kap-

samda; İş kanunu ve ilgili mevzuatları, teknolojiye yaşanan büyük değişim sonrası ortaya çıkan geleceğin mesleklerini dikkate alacak şekilde, iş güvencesi ve sendikalaşmayı yok etmeyecek şekilde güncellenmelidir.

### **Son olarak KEPENK okurlarımıza neler söylemek istersiniz?**

Hayat boyu öğrenmenin önemine inanan HAK-İŞ, bunu Ahilik sisteminde, Hacı Bayram Veli Hazretleri'nin iş anlayışında da görmektedir. Ahi Evran'ın başlattığı anlayışla iş ve ahlak birlikte hareket etmektedir. HAK-İŞ geçmişten günümüze meslek sahibi olmanın önemini her platformda vurgulamaktadır.

Esnaf ve Sanatkarlar Derneği, 23 yıllık geçmişle esnaf ve sanatkarlarımızın sesi olma konusunda önemli bir işlevi başarıyla yerine getirmektedir. Osmanlı döneminde temelleri atılan Ahilik kültürünün yaşatılmasına öncülük eden Esnaf ve Sanatkarlar Derneği'nin tarihten gelen önemli bir geleneğimizi yaşatma konusundaki mücadelesini yürekten kutluyorum.

Esnaf ve Sanatkarlar Derneği'nin sesini topluma duyurma konusunda önemli bir görev üstlenen KEPENK Dergisi'ni ilgiyle takip etmekteyiz. Her sayısında farklı bir sektörün temsilcisini konuk eden KEPENK Dergisi, ekonomiden, ticarete, kuraklıktan kadınlara kadar pek çok alanda önemli yazılara yer vermektedir. ESDER Yöneticilerini ve KEPENK Dergisinin hazırlanmasında emeği geçen herkesi tebrik ediyoruz.



SANKARA BEYİN VE BİYOTEKNOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ  
YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. İHSAN KARA;

# MOR EKMEK TÜKETEREK

ŞEKER, TANSİYON, KALP VE DAMAR HASTALIKLARI,  
UNUTKANLIK, OBEZİTE VS. HASTALIKLARLA  
MÜCADELE ETMEK MÜMKÜNDÜR

**“Sankara fikri” nasıl oluştu? Sankara Beyin ve Biyoteknoloji Araştırma Merkezi olarak ne gibi çalışmalar yapmaktasınız?**

Üniversitede yapamadığım veya yarım kalan şeyleri İstanbul Üniversitesi'nin Avcılar'da bulunan kampüsünde bir araştırma şirketi kurarak yapmaya devam ediyorum. Yapmaya çalıştığım şey temel olarak beyin yaşlanmasının mekanizmasını anlamaktır. Bütün yaşamım boyunca bunu anlamaya çalışıyorum. Beynimiz nasıl yaşlanıyor, nasıl hasta oluyor? Bunların mekanizmalarını deneysel çalışmalarla araştırıyorum. Deneysel çalışmada sıçan, fare, tavşan, kedi gibi her türlü küçük organizmaları kullanarak yapıyoruz. Bir de merkezi sinir sistemi hastalıklarının modelleri yani Parkinson modeli, felç modelleri, MS hastalığının modeli, yaşlanma modellerini deney hayvanlarında kurgulayıp sonra da farklı yönlerini işin biyofiziğini, genetiğini, kimyasını, kliniğini, davranışını inceliyoruz. Bunu yapmaktaki amaç hastalığın başlamasını ve ilerleme mekanizmalarını anlayabilmek. Eğer bunları anlayabilirsek tedavi olarak da neresine müdahale edebileceğimizi



Prof. Dr. İhsan Kara  
Sankara Beyin ve Biyoteknoloji  
Araştırma Merkezi Yönetim  
Kurulu Başkanı

anlıyoruz. Model olmadan anlamak mümkün değil. İnsanlar üzerinde bu çalışmaları yapmak etik olarak doğru değil ve imkan da yok.

**Son dönemde popüler olan ve kamuoyunda bilinen adıyla Mor ekmek nedir?**

Merkezdeki çalışmalarımız sırasında tesadüfen ortaya çıkan MORMİKS diye adlandırdığımız ve

ekmeğin içine koyup mor ekmek diye ortaya çıkan ürünün temeli Alzheimer çalışmaları sırasında oluştu. Alzheimer dünyada hızla yayılan bir hastalık ve tedavisi yoktur. Bugün 450 milyon civarında Alzheimer hastasının varlığı biliniyor. Elimizdeki bilgiler yeterli olmadığı için tedavi edemiyoruz. 65 yaşının üzerindeki herkesin de Alzheimer olma riski var. 85 yaşın üzerindeki

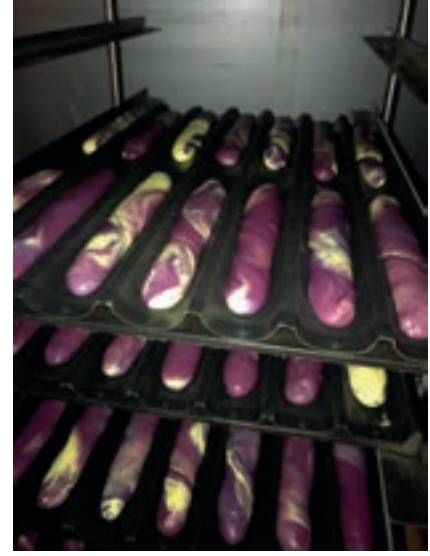
insanların yüzde 50'sinin Alzheimer olma ihtimaline yüzde 100 olarak bakılıyor. Alzheimer varlığımızı ve servetimizi yok eden bir hastalık. Bizim servetimiz beynimizdir. Banka hesaplarınız, gayrimenkulleriniz, beyniniz kadar ciddi bir servet değildir. Ciddi servetinizi tehdit eden unsur Alzheimer ve onun yanından gelen diğer hastalıklardır. Eğer servetimizi ne kadar koruyabilirsek o kadar varlıklımız ve o kadar iyi bir ülkeyiz. Alzheimer'a iyi gelecek olan molekülleri çalışırken tesadüfen diyabeti engelleyecek olan bu mormiks denilen grubu keşfettik. Mormiks denilen grup, bir polifenol grubu. Polifenol demek sebze ve meyvelerin içinde olan tabiatta renk maddesini oluşturan moleküllerdir. Mor, kırmızı, yeşil renkler var. Bu renkler meyve veya sebzenin içindeki asit oranına göre değişiyor.

### **Alzheimer ve diyabet ile ilgili çalışmalarınız hakkında bilgi verirsiniz?**

Moleküler safılaşma denilen bir teknoloji ile bu molekülleri bitkinin suyunun, meyvenin suyunun, yaprağın suyunun, hangi maddeyi başlangıç kabul ediyorsak onun içinde tek bir molekülü çıkardık. Bunları bir daha yan yana getirdik. Diyabeti engellediği ortaya çıkınca diyabet çalışmalarını öne alıp Alzheimer'ı bir kenara bıraktık. Diyabet çalışmasında da oldukça ciddi sonuçlara ulaştık. Bunları önce laboratuvarında çalıştık. Diyabetin temeli karbonhidrat metabolizmasında kan şekerinin fizyolojik sınırların üzerine çıkmasıyla oluşuyor. Eğer karbonhidrat metabolizmasını yavaşlatabilirsek fizyolojik sınırlarda insan soyunun alıştığı sınırlarda tutabilirsek, hastalık diye bir şey kalmıyor. Mor pigmentlerin yaptığı iş karbonhidrat metabolizmasının yavaşlatılmasını sağlıyorlar. Karbonhidratları polisakalitleri parçalayan enzim-



“ Prof. Dr. Kara; “Mor ekmek, mor meyve ve sebzelerin renk pigmentlerinden alınan antosiyanin maddesinden elde ediliyor.”



ler var. Bu enzimlerin bir tanesi tükürüğümüzde bir tanesi pankreasımızda, bir tanesi de kalın bağırsaklarda. Tükürükte ve kalın bağırsakta alfaamilaz denilen enzim bu pigmentler onun hızını baskılıyor. Çalışmasını yavaşlatıyor. Çalışma yavaşlayınca kan şekeri daha uzun sürede yükseliyor. Enzimin aktivitesini yavaşlatarak kan şekerinin yavaş yükselmesine hizmet etmek. Bütün mesele burada düğümleniyor ki aranan sonuç da bu. Bunun içinde ekstradan polifenol denilen bir grup var. Onları ilave etmemizin nedeni de, vücutta bütün var olan canlı hücrelerin yenilenmesini, günlük yaşamının devam etme-

> sini, devamı sırasında ortaya çıkan hasarları polifenoller koruyor ve onarıyor. Ortaya çıkan etki ise bizi son derece memnun etti. Çünkü bugüne kadar laboratuvarlarda yapılan 12.600 çalışma var. Ama bunları sanayi boyutuna taşıyan bir kuruluş henüz dünyada yok. Bizim yaptığımız tek şey dünyada bu kadar bilinen bu grubu antosiyaninleri ısıya dayanıklı güneş ışığına dayanıklı ve günlük hayatımızın her tarafında soframızda bulunabilecek bir forma koymamız oldu. Bir de sürekliliği sağlayacak bir altyapı



“ Prof. Dr. Kara; “Üretilen yerde insanların kullanımı nedeniyle duyduğumuz olumlu etkileri var. Herkesin ortak olduğu görüşü; eğer günlük 2 dilim mor ekmeğe yersek 2 hafta içerisinde kullandığımız insüline gerek kalmıyor.”

oluşturduk. Üretim altyapısı oluşturduk. Yaptığımız hizmet bu. Laboratuvarından sanayiye taşındık.

**Neden mor renkteki meyve ve sebzeleri tüketin demiyorsunuz da, Mor Ekmek tüketin diyorsunuz?**

Bizim yaşam biçimimiz değişti. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçtik. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken evlerimiz küçüldü, kentlerimiz büyüdü, köyde yaşayan insanlarımız azaldı

biyolojik olarak daha az aktivite gösteriyoruz. Günlük üretim kapasitemizin çoğunu üretim araçlarının çoğunu makinelere yükledik. Bizim yerimize makineler çalışıyor. Yediğimiz içtiğimiz değişmedi. Ülkede kıtlık yaşamıyoruz ama enerjimizi yediğimiz içtiğimiz oranda tüketemiyoruz. Yürüyemiyoruz arabaya biniyoruz. İş yerleri ofislerden oluşuyor. Daha önce tarlaydı bahçeydi. Aldığımız kaloriyi tüketemiyoruz. Çok kalori alıyoruz





“ Prof. Dr. Kara; “Ekmeğe rengini veren ‘mor miks’ denilen ürünün amacı, toplumda var olan metabolik hastalıkların yan etkilerini azaltmak, onlara engel olmaktır.”



az harcıyoruz. Kalorilerin yanında besinlerin içinde biyoaktif maddeler az. Ziraatı öyle bir hale getirdik ki gösterişli sebze ve meyveler yetiştiriyoruz. Pazarda yüksek değerlere ulaşsın diye gösterişli türler geliştirdik. Ama bu gösterişli ürünlerin içinde biyoaktif maddeler oran olarak az. Oran olarak yüksek olan şekerli su miktarı ve aroması. O nedenle insanlar doğal organik sebze ve meyvelere yöneliyorlar. Hatta sebze ve meyvelerin küçük olanlarını doğal olarak kabul ediyoruz. Büyümüş ürünleri kabul etmiyoruz. Yediklerimizin içinde kalori fazla ama biyolojik değeri olan sağlığa desteği olan moleküllerin değeri azaldı. Diyabeti tetikleyen diğer faktör ise toplum olarak şehirlerimizi büyüttük ama spor yapamıyoruz. Spor yapan bir toplum değiliz. Onun için çocuklarımızın yüzde 35'i obez. İleride bu



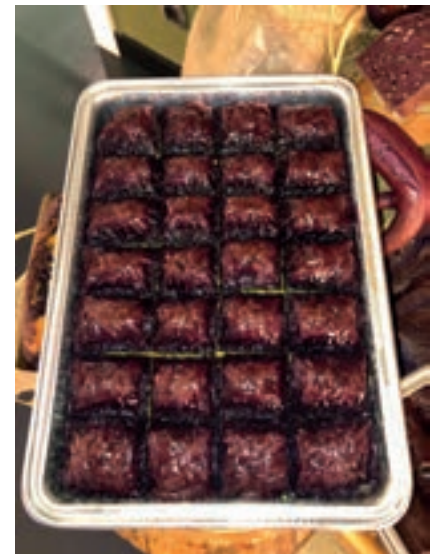
“ Covid 19 sonrası yaşanacak akciğer problemlerinin engellenmesine yönelik olarak, Juniperus drupacea kullandığımız özel bir karışım ve benzer şekilde antosiyaninlerce zenginleştirilmiş, bağışıklığı güçlendirici, ileri teknoloji ile üretilmiş keçiyoynuzu aktif maddelerini içeren bir karışımı piyasaya süreceğiz.

çocuklarımız kalp damar hastası olacak. Diyabet, kanser olacaklar. Sağlıksız bir toplum oluyoruz. Bu anlamda Mormiks baskılayıcı bir unsur olacak.

**Hocam, Son Olarak KEPENK okurlarımız için şu an üzerinde çalıştığınız fonksiyonel gıdalar hakkında neler söylersiniz?**

Covid 19 sonrası yaşanacak akciğer problemlerinin engellenmesine yönelik olarak, Juniperus drupacea kullandığımız özel bir karışım ve benzer şekilde antosiyaninlerce

zenginleştirilmiş, bağışıklığı güçlendirici, ileri teknoloji ile üretilmiş keçiyoynuzu aktif maddelerini içeren bir karışımı piyasaya süreceğiz. Beş yıldır akciğerin fonksiyonunu % 20 kapasite arttıran bir ürün üzerinde çalışıyoruz, yakında üretimine başlayacağız. Gıda desteğinin etken maddesi, endemik bir bitki örtüsüne sahip Torosların 2000 metre üzerindeki dağlarda iki yılda yetişen meyveleri olan Juniperus drupacea türünden elde ediliyor. Yoğurtla birlikte karıştırılarak yenebilecek özellikte nar kabuğundaki aktif bileşen olan Punicalagin'ce zengin bir karışımımız da yakında piyasaya çıkacak



ABCS GIDA KİMYA GENEL MÜDÜRÜ ALİ GEVENKİRİŞ;  
SABREDEREK, ALINAN TEDBİRLERE UYARAK

# BAŞARACAĞIMIZA İNANIYORUM

Ali Gevenkiş  
ABCS Gıda Kimya  
Genel Müdürü



**Sayın Ali Gevenkiş, Kepenk dergisi okurlarımız için kendinizi kısaca tanıtır mısınız?**

Teşekkür ederim. Kepenk dergisi okuyucularına saygılarımı sunuyorum. 1958 yılında Çorum'da doğdum. Orta öğrenimimi 1976 yılında Çorum'da tamamladıktan sonra 1982 yılında ODTÜ, Fen ve Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümünden mezun oldum. Üniversiteden mezun olduktan sonra, TÜBİTAK Projesinde ve Biyolojik Bilimler A.Ş. de araştırmacı kimyager olarak çalıştım. 1982 - 2010 yılları arasında çeşitli özel ve kamu kuruluşlarında kimyager ve yönetici olarak görev yaptıktan sonra 2010 yılında emekli oldum. Ayrıca emekli olduktan sonra ODTÜ'de biyokimya dalında yüksek lisansımı tamamladım. Görevde bulunduğum yıllarda 8. ve 9. Beş yıllık Kalkınma Planları İlaç Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Üyesi olarak görev yaptım. 2004 - 2009 yılları arasında 6 dönem Birleşmiş Milletler (Viyana) UMK Toplantısı Türkiye Delegasyon üyesi olarak bulundum. Yurtdışında ve yurt içinde yayınlanmış makale ve çeşitli sempozyumlarda sunumlarım bulunmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıyım.

**ABCS Gıda Kimya Makine Danışmanlık San. Ve Tic. Ltd. Şti. Olarak Ne Gibi Çalışmalarınız Bulunmaktadır?**

Görev yaptığım süre içerisinde Türkiye de yetişen ancak değeri tam anlaşılmayan tıbbi bitkilerin ham olarak ihraç edilmesinden ziyade Çin ve Hindistan ın yaptığı gibi bu tür bitkilerin işlenerek katma değer kazandırılmasını hayal etmişimdir. Emekli olduktan sonra Anadolu da yetişen tıbbi ve aromatik bitkilere katma değer kazandırarak gıda ve kozmetik sektörünün ihtiyaç duyduğu hammadde olan tıbbi ve aromatik yağlar ve bitkisel ekstraktlar üretimi yapmak amacıyla ABCS Gıda Kimya Makine Danışmanlık San. ve Tic. Ltd. Şirketini kurdum. Daha sonra bu hammaddelerden yola çıkarak katma değeri yüksek yurt içi ve yurtdışına hitap eden çeşitli gıda takviyeleri ve doğal kozmetik üretimi yapma ve marka oluşturma çabası içerisine girdik ve ilk ihracatımızı da gerçekleştirdik. Tıbbi ve Aromatik bitkilerle ilgili üretim faaliyetleri Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Çorum Koordinatörlüğü tarafından desteklenen proje kapsamında Çorum Organize Sanayinde Ocak 2020 faaliyete geçen fabrikamızda yürütülmektedir.

**Ali bey siz aynı zamanda COVID-19 ile ilgili çalışmalar yapmaktasınız. Kepenk okurlarımız için bilgi vermişiniz?**

Bilindiği üzere Coronavirüsler (COV), Soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-COV) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS-COV) gibi hayvanlarda ve insanlarda çeşitli hasta-



lıklara neden olabilecek büyük bir virüs ailedir. İlk olarak Çin in Vuhan eyaletinde Aralık 2019 sonlarına

**“ GEVENKİRİŞ; “AR-GE birimimiz tarafından virüse karşı bağışıklık sistemini güçlendirecek ürünler ve tedaviye yardımcı olacak ilaç üzerinde çalışmalara başlanmıştır.”**

doğru solunum yolu belirtileri gelişen bir gurup hastada 13 Ocak 2020 de tanımlanan bir virüstür. Bu nedenle Yeni Coronavirüs Hastalığı (COVID-19) adını almıştır. İnsandan İnsana bulaşarak hızlı yayılması nedeniyle 11 Mart 2020 de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) “pandemi” (salgın)olarak nitelendirilebileceğini duyurdu.

Dünyada önceden tahmin edilemeyen hızda yayılmaya başlaması üzerine Tüm devletler kendi halkını korumak adına seferber olmuş ve

I Çorum Yeni Üretim Tesisi



**Devletimiz bu zorlu süreci başarılı geçiriyor. Peki, sizce salgın için devlet bazında başka neler yapılmalıdır?**

Önceden bahsettiğim gibi devletimiz işin başında konu ile ilgili Bilim Kurulunu oluşturarak kurulun tavsiyeleri doğrultusunda zamanında ve gerekli tedbirleri almaktadır. Bizim ilave tedbir olarak tavsiyemiz olmaz ve olamazda. Ancak birey olarak, alınan tedbirlere ne kadar uyarsak o kadar çabuk atlatacağımıza inanıyorum. Devletimizin aldığı tedbirleri ve tüm sağlık çalışanlarımızın fedakârlıklarını zaafa uğratmaya kimsenin hakkı yoktur. Münferit olaylar dışında halkımız

> gerekli önlemleri hızla almaya başlamış almaya da devam etmektedirler. Yapılan çalışmalar arasında fiziki önemlerin (maske takma zorunluluğu, el temizliği, sokağa çıkma yasağı, seyahatlerin kısıtlanması v.b.) alınması ve hastalığın önlenmesi için ise yoğun AR-GE (aşı geliştirme, ilaç geliştirme, solunum cihazı geliştirme v.b.) faaliyetleri yapılması gelmektedir.

Ülkemizde ise Virüsün ilk Çin de görülmesi ve DSÖ tarafından salgın olarak nitelenmesi üzerine Sağlık Bakanlığı nezdinde yetkin bilim insanlarından oluşan Bilim Kurulu kurularak mücadeleye başlanmış ve gelişmelere göre gerekli tedbirler alınmış ve alınmaya devam edilmektedir. Önceden alınan tedbirler ve sağlık çalışanlarımızın da fedakârlığı sayesinde diğer devletlere örnek başarılı çalışma yürütülmüş ve yürütülmeye devam edilmektedir.

Firma olarak ve mesleğimiz icabı COVID-19 la ilgili mücadeleye yönelik katkılarımızın ne olabileceği üzerinde düşündük, öncelikle Nisan ayı başında Sağlık Bakanlığımıza Hijyenik El Temizleme Jeli üretimi için Ruhsat başvurusunda bulunduk. Diğer taraftan AR-GE birimimiz tarafından virüse karşı bağışıklık sistemini güçlendire-

**GEVENKİRİŞ; “Önceden alınan tedbirler ve sağlık çalışanlarımızın da fedakârlığı sayesinde diğer devletlere örnek başarılı çalışma yürütülmüş ve yürütülmeye devam edilmektedir.”**

cek ürünler ve tedaviye yardımcı olacak ilaç üzerinde çalışmalara başlanmıştır.



I Soğuk Pres Yağ Üretim Ünitesi



“ Ali GEVENKİRİŞ;“-  
Sektörsel taban-  
da (turizm, AVM,  
kuaför, kahvehane, v.b.)  
alınan önlemler esnaf ve  
sanatkârimızı da ekonomik  
yönden olumsuz etkilediği  
bir gerçektir.”

da alınan tedbir kararlarına genelde uyulduğunu müşahade etmekteyiz. Sabrederek, alınan tedbirlere uyararak ve gereksiz yere kendimizi strese sokmadan başaracağımıza inanıyorum. Stresin bağışıklık sistemini olumsuz etkilediğini unutmayalım. Hastalıklar da, bağışıklık sistemi zayıf kişileri sever.

**COVID-19 salgını kapsamında işletme olarak ne gibi tedbiriniz oldu?**

İşyerimizde tedbir olarak, giriş kısmına yerleştirdiğimiz e Hijyenik El Temizleme Jeli personel ve gelen kişilere (Kargo, müşteri v.b.) işyerine girmeden kullanılmakta ve maskesiz içeriye alınmamaktadır. Gelen kargolar sabunlu su yıkandıktan veya dezenfektan ile silindikten sonra içeriye alınmaktadır. Personel sürekli maskeli ve gerektiği yerde eldivenli ve sosyal mesafe korunarak çalıştırılmaktadır. Çalışma alanı mesai bitiminde dezenfekte edilip kapatılmaktadır.

**Ülke olarak geçilen bu zor süreç hakkında neler düşünüyorsunuz?**

COVID-19 salgını nedeniyle tüm Dünyada yaşanan durumu değerlendirdiğimizde Ülkemizde alınan tedbirlerin yerinde ve zamanında olduğu ve sağlık çalışanlarımızın da fedakârlığı sayesinde diğer devletlere örnek başarılı çalışma yürüttüğüne ve yürütülmeye devam edildiği düşünmekteyim. Sektörsel tabanda (turizm, AVM, kuaför, kahvehane, v.b.) alınan önlemler esnaf ve sanatkârimızı da ekonomik yön-



Gıda Takviyesi  
Kapsül Dolum Ünitesi

den olumsuz etkilediği bir gerçektir. Bunun bilincinde olarak Devletimizin de aldığı ekonomik önlemleri yeterli görmeyenler olabilir ancak yerindedir. Devletiyle ve milletiyle birlik ve beraberlik içerisinde bu zor günlerin de üstesinden geleceğimize inancım tamdır.

**Son Olarak Kepenk Okurlarına Neler Söylemek İstersiniz?**

Değerli Kepenk dergisinin okurlarına şunu söylemek isterim, COVID-19 salgını tüm dünyanın önemli sorunu haline geldi. Türkiye de dünya gemisinin içerisinde ve

etkilenmemesi mümkün değil. Diğer ekonomik olarak bizden güçlü devletlerin nasıl zorlandıklarını izliyoruz. Türkiye kurulduğundan bu yana çok badireler atlattı. Devletimizin bu konuda aldığı tedbirlerle bizde birey olarak uyduğumuz müddetçe Allah'ın izni ile daha az hasarla atlatacağımıza inanıyorum. Sabırlı olalım, sağlık sistemimize ve çalışanlarımıza güvenelim.

Son olarak bu fırsatı bana tanıdıkları için başta ESDER Başkanı Sn. Mahmut ÇELİKUS' a, teşekkür eder, okurlarınıza selam ve saygılarımı sunarım.

BİR BACIYAN-I RUM ANNESİ  
**SÂMİHA AYVERDİ**



I Sâmiha Ayverdi

Nurettin Topçu, Necip Fazıl Kısakürek, Cemil Meriç, Nihal Atsız gibi Türk milletine fikir ve fiillerinde yol gösterenlerin arasında bir kadın 'er' yer alır. 'Er olmak' için cinsiyet değil, ilim ve yürek gerektiğini Türk dünyasına gösteren bir isimdir o, nice gencin yolunu aydınlatıp meşale olan bir annedir. O Sâmiha Ayverdi'dir.

Dünyayı kasıp kavuran materyalizmin karşı tarafında saf alır. Düşman ordularındaki zehirli düşünce oklarının hedefindeki Müslüman Türk gencini korumak üzere cansipârâne savunma hattındadır. Onun için milletinin tek bir genci fedâ edilemeyecek kadar değerlidir. Sâdece değerli olan gençler değil, bu vatanın taşı, toprağı, kültürü, edebidir. En önemlisi derunî ledün ilmiyle ve peygamber aşkıyla şekil almış Türk İslâm mefkûresinin sapaşağlam gök kubbede bakî kalmasıdır. Bu uğurda içinde bulunduğu zaman dilimindeki birçok hanımın aksine mücadele alanlarında bir fiil yer alır. O erkeklerin arasında elinde yalnkılıç en ön safta korkusuzca yerini alan mücahide hatundur. Tıpkı Moğol istilasında en ön safalarda savaşıyan Bacıyan-ı Rum taifesinin lideri Fatma Hatun gibi. Onun 20. asırdaki temsilidir adeta.

Tanzimat'la başlayan ithal milliyetçiliğin gençlerde açtığı yaralara karşı, sırrı kuvvetin hükmündeki aşkla süslenmiş, nizama Hâkk'ın adaletini yaymak, insana hakiki değerini veren bin yıllık Kızılma'sı "İlâyi kelimetullah"ı anlatmak için kalemini pusat yapmakla kalmamış, bizzâthi inandığı değerleri hal edinmiş, etrafına topladığı gençleri annelik vasfı ile kucaklamıştır. O "Mücâhid-i fisebillâh"tır. Hâkk'tan aldıklarını halka dağıtmış, sadece Türk dünyasının değil İslâm dünyasının, yıkmayan yapıcı, nadide kadın aktivistlerinden biridir. Yanında bulunan talebelerine şöyle sesle-



22 Mart 1993 tarihinde ebediyet âlemine göçen Sâmiha

Ayverdi gençlere şöyle nasihat etmiş: "Muhammedî (sas) ahlâkı yaşamayı hayatınızın gâyesi yaparsanız mes'ûd olursunuz. İslâm demek, insanoğlunun bir fazîlet abidesi hâline gelmesi demektir."

nir: "Mes'eleli olmaya mecbûruz. Bakmayın, bu kadar mes'elesiz insanlar var, yahut da yanlış mes'eleleri mes'ele yapan kimseler var. Şu gençlik, meselâ. Bugünkü Türk gençliği bir yanlış ideolojiyi kendine mes'ele yapmış. Siz tamamen aksini yapmağa mecbursunuz. Ama bin kişi çalışmıyor, memleketin kanını emiyor, o bin kişinin karşısında siz tek başına mücâdele etmeğe mecbursunuz. Mücâdeleden yılmak yok. Bu zorluğu aşmağa mecbûruz

biz. 'Aşamadım, olmadı, yok. Dünyâyâ biz rahat etmek için, ayağımızı uzatıp daa keyfimize bakmak için gönderilmedik..."(Sâmiha Ayverdi'nin 1978-1984 sohbetlerinden alınmıştır).

### KURULUŞUNA ÖNCÜLÜK ETTİĞİ KURUMLAR

Her ânın kadrini kıymetini bilmiş, sayılı nefeslerini hizmet yolunda harcamış, yâr olmuş bâr olmamış, Hâkk rızâsı için millete hizmeti bir ibadet şevkiyle yerine getirmiştir. Materyalizme karşı mücadele ederken kadim değerlerimizi aktarmak ve yaşatmak için, bir fiil girişimlerde bulunmayı ihmal etmemiştir. Memleket meselesi için çekinmeden öne atılmış, eğriyi korkmadan söylemiş, vatana hizmet için insanları, kurumları teşvik etmekten geri durmamıştır. Yurdumuzun mânen aç insanlarına kadim Türk İslâm kültür ve irfan hazinesinin sandığını açmış, onlara değerli mücevherleri sebil etmiştir. O, günümüzde Bacıyan-ı Rum



➤ teşkilatının ruhunu bugüne taşıyan sivil toplum kuruluşlarına öncü olmuştur. İstanbul'da Kubbealtı Vakfı, İstanbul Fetih Cemiyeti ve Ankara'da Türk Kadınları Kültür Derneği, hepsinin kuruluşunda ve çalışmalarında bizatihi yer almıştır. Ankara'da 1966 yılında kurulan Türk Kadınları Kültür Derneği'nin kuruluş hikâyesi şöyledir.

Sâmiha Ayverdi Hanımefendi Ankara'ya geldiklerinde, Sabahat Gülay Hanım'ın evlerinde kalırlarmış. 1966 yılı başlarındaki bir ziyarette, ortalığın halinden, gençliğin gidişatından (60 yıllarda dünyada başlayan sol cereyanlı materyalist gençlik hareketine olan meylinden) ve diğer memleket meselelerinden konuşmaktadırlar. Sabahat Gülay Hanım kendi tespitlerini kederli ve üzüntüyle aktarmaya başlamış. Sâmiha Ayverdi Hanımefendi kendilerini sâkince dinledikten sonra: "Sabahat hanımcığım, tek başına sesinizi duyuramazsınız. Müesseleşmek lâzım. Siz bir dernek kurmanız." buyurmuşlar. Sabahat Hanım "Aman efendim, bunu ben nasıl yaparım" demişse de kendileri, "Şu içinizdeki iman ateşi, Allah'ın izni ile bunu size yaptırır." demiş.

Memleketin ve milletin hayrına olacak olan düşüncelerin derhal hayata geçirilmesinden yana olan tavrı ve tutumu karşısında, dernek için kollar sıvanmış ve 6 Mayıs 1966 yılında "Türk Ev Kadınları" adıyla Türk kadınının kimliğini koruyabilmesi, aşırı ve yıkıcı ide-

“ Onun için milletin tek bir genci fedâ edilemeyecek kadar değerlidir. Sâdece değerli olan gençler değil, bu vatanın taşı, toprağı, kültürü, edebidir.



olojilere karşı bilgilendirilmesi, milli varlığı oluşturan kültür, tarih, manevî değerler ve kıymet hükümlerinin yaşatılması ve gençlere aktarılmasında onlara fikren yardımcı olmak gâyesi ile yola çıkan dernek faaliyette başlar. İlk başkanı Sabahat Gülay Hanım'dır, kurucuları arasında Türk siyasi tarihinin güzide insanlarından merhum Tefrik İleri'nin eşi Vasfiye Hanım ve kızı Cahide İleri Aksoy Hanımefendi bulunmaktadır. Daha sonra

1971 yılında "Türk Kadınları Kültür Derneği" adını alan kuruluş bugün 9 şehirde şubesi ile çalışmalarına devam etmektedir.

### HEDEF KAYBEDİLEN MEDENİYETİ YENİDEN DİRİLTMEKTİ

Sâmiha Ayverdi, fikir annesi ve kurucusu olduğu derneğin, İstanbul şubesinin açılması için, Ankara'ya teşrif edip Sabahat Hanım'dan izin



istemiştir. İstanbul şubesi başkanlığını uzun yıllar İlhan Ayverdi Hanımefendi yürütmüştür. Evet, o zarif ve edepli Türk İslâm kadınının vücut bulmuş son temsilcilerindendir. Kendilerinin bir fiil cemiyet müesseslerinde yer alma nedenlerinden biri, tekke ve dergâhların kapatılmasıyla boş kalan Türk irfanını, geleceğin Müslüman Türk cemiyetini oluşturacak gençlere aktarmak, kaybedilen medeniyeti yeniden diriltip, yeni bir çehre ile başkaldırıp dünyaya tekrar Türk İslâm mefkûresini yaymak, yaşatmaktı. Kısa adı TÜRKKAD olan dernek ile Hâkki, imanı, aşkı, irfanı, millî kültürü ve millî değerleri öğrenen, Müslüman Türk Analarının dünyayı teşrif etmesini ve Aksütleri ile emzirdikleri evladlar yetiştirilmesini istemiştir.

Sâmiha Ayverdi Hanımefendileri kurmuş oldukları diğer sivil toplum kuruluşu Kubbealtı Vakfı'nın sayfasında yer alan, "İlim, fikir ve sanatta Türk milletine has târihten gelen değerleri esas tutarak, nesilleri, millî bir düşünce ve sanat merkezi etrafında toplamaktır. Bu gayeye erişmek için ilim ve fikirde, sanatta, dilde, sosyal sâhada ve neşriyatta muhtelif çalışmalar yapmaktadır" sözleri bunu özetlemektedir.

Dünden bugüne bu iki müessese bu alanda çalışmalarını sürdürmekte, gençlere millî ve mânevî değerleri aktarmaya devam etmektedirler. Kökü mazide bir ati olan yeni Türk İslâm medeniyeti için gayret sarf etmektedirler.

Sâmiha Ayverdi'nin kurmuş olduğu müesseselerde pek çok imanlı vatan evladı yetişmiştir. "Vatan Ana" olarak anılan bu mücahide hatun, Ahi Evran ocağında fütüvvet aşkıyla yetişip bu uğurda mücâdele vermiş Fatma Bacı'nın 20. asra tecellisinden başka ne olabilir? O bir abide şahsiyettir.



“Vatan Ana” olarak anılan bu mücahide hatun, Ahi Evran ocağında fütüvvet aşkıyla yetişip bu uğurda mücâdele vermiş Fatma Bacı'nın 20. asra tecellisinden başka ne olabilir? O bir abide şahsiyettir.

Son sözü kendisine bırakmak yerinde olacaktır: 'Yiyecek ekmeğim var, çoluğum çocuğum da iyi. Okuyorlar, yazıyorlar, sıhhatleri

yerinde... Tamam, bitti işim.' Hayır! Bitmedi, bitmedi. Bu hiçbir şey değil. Asıl bundan sonra yapacağımız şeyler var.

Bir dâvânız olacak. O dâvâ sizi nereye götürürse oraya gitmeye mecbûrsunuz. Ama genç ama yaşlı. Son nefese kadar bu böyle devâm etmeğe mecbûrdur.

İşte kısaca söylemek istediğim şudur: Muhammedî ahlâkı yaşamayı hayatınızın gâyesi yaparsanız mes'ûd olursunuz. İslâm demek, insanoğlunun bir fazilet abidesi hâline gelmesi demektir, vesselâm."

**Elçin Ödemiş**



Esnaf ve Sanatkarlar Derneği Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, tüm dünyayı etkisi altına alan korona virüs salgını ile ilgili yaptığı açıklamada, devlet millet dayanışmasının önem arz ettiğini dile getirirken zor günlerde insanlarımızın birbirlerine karşı azami seviyede dayanışma ve hoşgörü göstermelerinin gerekliliğini vurguladı.

ÇELİKUS, yaptığı açıklamada korona virüs salgınına karşı alınan tedbirleri desteklediklerini fakat salgının ardından hizmet sağlayan, üretim ve ticaret yapan ve istihdam eden esnaf ve KOBİ'lerimizin altından kalkamayacağı bir tabloyla karşılaşmamaları için tedbirler alınmasına ihtiyaç duyulduğunu dile getirdi.

ÇELİKUS' a göre ivedi bir şekilde alınması gereken tedbirler:

1. İşletmelerde çalışan personelin

## BASINDA ESDER

### 'BÜYÜK MİLLET' OLMA İDDİAMIZ ZOR GÜNLERDE BELLİ OLUR"

su, elektrik, doğal gaz ve telefonlarının kesilmemesi ve ödeme tarihi gelmiş faturalarının ödemeleri ile kredi kartı borçlarının faizsiz olarak ertelenmesi

2. İşletmelerin ay sonunda ödeyecekleri kira, elektrik, su, doğalgaz ve maaş ödemelerine destek verilmeli

3. İşletme sahipleri ile bu işletmelerde istihdam edilen işçilerin kredi taksit ödemelerinin ertelenmesi

4. E-haciz işlemlerinin 3 ay durdurulması

5. Çek ödemelerine yönelik idari ve hukuki işlem en az 1 ay ertelenmeli

6. Günlük veya haftalık yevmiye ile çalışan kişilerin ve bakmakla yükümlü olduğu ailelerinin mağdur olmaması için, İşsizlik Sigortası Fonundan destek sağlanması

7. Süresi dolan veya yenilenmesi gereken idari ve ticari işlem ve belgelerin sürelerinin ertelenmesi

Devletin kiracısı konumundaki işverenlerin kira ödemelerine kolaylık getirilmesi.

## ESDER:

### "BANKALAR BU ZOR GÜNLERDE DESTEK OLMA SÖZLERİNİ TUTMALILAR"



Esnaf ve Sanatkarlar Derneği (ESDER) Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, yaptığı yazılı açıklamada; "Tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgınının yayılmasıyla milyonlarca insan kurala uyararak evlerinde kaldı. Binlerce iş yeri de zorunlu olarak kapılarına kilit vurunca, esnaflar ve KOBİ'ler gelir kaybına uğrama tehlikesiyle karşı karşıya kaldı." dedi. Ekonomileri sarsan bu dalgadan en çok etkilenen kesimlerin bankalara borcu olan esnaflarımız ve KOBİ'lerin olduğunu vurgulayan ÇELİKUS; "Kredi

borçlarını erteleyeceğini duyuran bankaların esnaflarımızdan yüksek faiz talep ediyorlar. Bu zor süreçte bankalar esnaflarımıza ve KOBİ'lerimize cansuyu olmaları gerekirken aldığımız bu haberler bizleri üzmektedir." Dedi.

Merkez Bankası'nın kredi kartı işlemlerinde uygulanan gecikme faizi ve akdi faizde indirime gitmesinin yanı sıra bankaların kredi taksitlerini 3 ay faizli olarak ötelediklerini hatırlatan Esnaf ve Sanatkarlar Derneği Genel Başkanı Mahmut

ÇELİKUS; "Esnafımız 4 aylık kredi kartı ödemelerinin faizsiz ertelenmesini, 4 ay sonrası 12 eşit taksitle kredi kartları limitini etkilemeden ödenmesini talep ediyor" dedi.

#### BANKALAR ELİNİ TAŞIN ALTINA KOYMALI

ÇELİKUS, içinde bulunulan dönemde herkesin koronavirüsle mücadelede "hep birlikte başaracağız" dediğini, ekonomik olarak güçsüz olan esnafın korunması ve yaşatılması gerektiğini vurguladı. Bankaların bu zamana kadar esnaf ve KOBİ'ler üzerinden kazanç elde ettiğini belirten ÇELİKUS, "Bankalar bu zor süreçte ellerini taşın altına koymalıdır. Özellikle Merkez Bankası Anonim Şirketi'nden büyük katkılar bekliyoruz. Süreç bittiğinde bankalar yine esnaf ve KOBİ'lerin kapısını çalacak. Bankaların yaşaması için esnafımızın da yaşaması gerekiyor" ifadelerini kullandı.



Mahmut Çelikus  
ES DER Genel Başkanı

# ESDER: “ÖZEL BANKALAR İŞİ YOKUŞA SÜRMESİNLER”



Esnaf ve Sanatkarlar Derneği (ESDER) Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, milyonlarca insanın kurala uyarak evlerinde kaldığı ve 500 bine yakın esnafın da ekme kaplarına kilit vurduğu Kovid-19 salgını nedeniyle özel bankaların hala kredi ertelemelerinde temerrüt faizi uygulamaları, yapılandırma talebinde 10'dan fazla belge isteyerek

“ ÇELİKUS; “Özel Bankaların Bu İsteksiz Tutumu Bağlı Oldukları Holdinleri De Olumsuz Etkileyecek.” Özel bankaların esnaf, sanatkârlar ve KOBİ'lere uzak durmasının piyasalarda domino etkisi yapacağını belirten ÇELİKUS, “ Aynı zamanda birer tüketici de olan KOBİ'lerin göreceği zarar özel bankaların ait oldukları holdingleri de etkileyecektir. Arz talep dengesi altüst olursa herkes ve en başta ülke zarar görecektir. Gün yardımlaşma dayanışma günüdür, esnaf vefayı da vefasızlığı da unutmaz.” dedi.

adeta bürokratik bariyer örmeleri, yeniden yapılandırmalarda mevcut kredinin faizinden daha yüksek bir faiz uygulamaları, esnaflardan yüksek faiz talep etmeleri ve destekleyici çalışmalar yapmamalarına ilişkin yaptığı açıklamada, “Bu zorlu süreçte özel bankaların esnaflarımıza ve KOBİ'lerimize can suyu olmaları gerekirken olumlu adım atmamaları vatandaşın belini bükeceği gibi bankalara olan güveni de azaltacaktır. Özel bankalar zor günde esnafın yanında olmaz ise yarın parasını satacak esnafta bulamayacak akabinde bundan dolayı kendileri de zarar görecekler.” dedi.

Salgından ekonomik açıdan en çok etkilenen kesimlerin başında esnaf ve KOBİ'lerin geldiğini hatırlatan ÇELİKUS, şunları kaydetti: “ESDER olarak bu zorlu süreçte Halk Bankası, Ziraat Bankası ve Vakıfbank başta olmak üzere kamu bankaları tüm sektörleri desteklemek için imkânlarını seferber ederken özel bankalarında esnafımızın mağduriyetinin ikiye katlanmaması için adım atmalarını bekliyoruz.”

ÇELİKUS; “Özel Bankaların Bu İsteksiz Tutumu Bağlı Oldukları Holdinleri De Olumsuz Etkileyecek.”

Özel bankaların esnaf, sanatkârlar ve KOBİ'lere uzak durmasının piyasalarda domino etkisi yapacağını belirten ÇELİKUS, “ Aynı zamanda

birer tüketici de olan KOBİ'lerin göreceği zarar özel bankaların ait oldukları holdingleri de etkileyecektir. Arz talep dengesi altüst olursa herkes ve en başta ülke zarar görecektir. Gün yardımlaşma dayanışma günüdür, esnaf vefayı da vefasızlığı da unutmaz.” dedi.

ESDER Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, bankaların esnaflara sundukları bahaneleri şöyle sıraladı:

- Banka kredimi onayladı, parayı almaya gittim. Bankadaki me-mur ‘Kefil Getir.’dedi.
- Bankaya borcumu erteletmeye gittim. Borcumdan daha fazla faiz istediler.
- 35.000 TL'lik firma çekini tahsil edecektim, 2.000 TL komisyon istediler.
- Yıllardır çalıştığım banka kredi talebimi incelemeyen reddetti.
- Banka kredi erteleyeceğini duyurdu. Gittim, ‘Yapamıyoruz.’ dediler.
- Bankaya kredi için gittim, her türlü teminatım var ama ‘Limit Yok.’ dediler.
- Kamunun verdiği imkanları komisyon alarak aktarıyorlar.
- Esnafım, kredi için başvurduğumda yüklü belge istediler.

## ESDER GENEL BAŞKANI ÇELİKUS; “MESLEK LİSELİ GENÇLERİMİZ ÜLKEMİZİN TEMİNATIDIR.”

 Eskisehir.net



Esnaf ve Sanatkarlar Derneği (ESDER) Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, dünyada ve ülkemizde yayılmakta olan koronavirüs salgını kapsamında alınan tedbirler doğrultusunda mesleki ve teknik Anadolu liselerinde temizlik ve dezenfeksiyon ürünlerinden maskeye, tek kullanımlık önlük ve tulumdan yüz koruyucu sipere çeşitli ürünlerin seri üretimine geçilmesinin gurur verici olduğunu dile getirdi.

ÇELİKUS yaptığı yazılı açıklamada, “28 Şubat döneminde uygulanan katsayı sebebiyle üniversiteye girişte önlerine engeller çıkarılan ve yıllar süren kan kaybı sonrası başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmeyen meslek liselerimizin kıymetli öğrencileri sağlık personellerinden sonra zorlu sürecin kahramanlarıdır. Şu an 21 ilimizde 37 meslek lisesinde öğrencilerimiz büyük bir özveriyle üretim yapmakta. İstanbul Küçükköy Mesleki

ve Teknik Anadolu Lisesinde üretilen otomatik 3 katlı telli Ultrasonik Cerrahi Maske Makinesi ile artık sadece bu lisede günde 100 bin cerrahi maske üretilebilecek. Buradan da göreceğimiz üzere meslek liseli gençlerimiz ülkemizin teminatıdır.” dedi.

ESDER Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, mesleki liseleri için yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

1. Ülkemizde meslek liseleri oranı diğer liselere göre % 30'dur, bu oran en az % 50'ye çıkarılmalıdır.
2. Hâlihazırda bulunan meslek liselerimizin niteliği arttırılmalıdır.
3. Meslek liselerinde bulunan atölyelerin fiziksel koşulları iyileştirilip günümüz teknolojisi ile modernize edilmelidir.
4. Meslek liseli öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin sanayi ile işbirliği arttırılmalıdır.
5. Meslek liseli öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri sağlanmalıdır.
6. Sevgi, kardeşlik, üretim ve paylaşım medeniyeti olan Ahilik değerleri gençlerimize öğretilmeli, moral ve motivasyonları yüksek tutulmalıdır.
7. Okul bitiminde öğrencilerin mesleklerine göre uygun iş ortamı sağlanmalıdır.



# ESDER GENEL BAŞKANI ÇELİKUS; “BU ZOR GÜNLERİMİZDE ESNAF TEMSİLCİLERİ DE ELLERİNİ TAŞIN ALTINA KOYMALIDIR.”

HABERLER.COM



Esnaf ve Sanatkarlar Derneği Genel Başkanı Mahmut ÇELİKUS, ticari, sosyal ve kültürel hayatımızın bel kemiğinin esnaflarımız olduğunu hatırlatarak Kovid-19(-Koronavirüs) sebebiyle sıkıntılı günler yaşayan esnafımıza TESK, federasyonlar ve esnaf odalarının da destekleyici katkıda bulunması gerektiğini belirtti.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yayılan koronavirüs nedeniyle esnafımızın işlerinin kötüye gittiğini söyleyen ÇELİKUS, “Esnafımız zor bir ekonomik süreçten geçtiğimiz şu günlerde bağlı oldukları odalara olan aidat borçlarını ödeyemez duruma geldi. Bu bağlamda esnaflarımız için

mevcut borçlarının affını ve en az 3 ay aidat alınmamasını istiyoruz. ESDER olarak üyelerimizden 3 ay aidat tahsilâtı yapmayacağız. Aynı duyarlılığı TESK, federasyonlar ve odaların da göstermesini bekliyoruz.” dedi.

Devlet büyüklerine desteklerinden dolayı teşekkür eden ancak bu durumdan sadece devlet desteğiyle kurtulanamayacağını dile getiren ÇELİKUS, “Devletimiz vatandaşımıza bu zor günleri kolay atlatabilmesi için çeşitli desteklerde bulundu. Esnaf temsilcileri de elini taşın altına koyarak, üyelerinin yükünü hafifletmesi lazım. TESK’ in imkânlarıyla esnaf ve sanatkârimıza kira desteğiyle katkıda bulunmasını

esnaflarımız adına talep ediyoruz. Bu zor günlerde fedakârlık yapmak hepimiz için milli bir meseledir. “dedi.

Ticari, sosyal ve kültürel hayatımızın bel kemiğinin esnaflarımız olduğunu hatırlatarak Kovid-19( Koronavirüs) sebebiyle sıkıntılı günler yaşayan esnafımıza TESK, federasyonlar ve esnaf odalarının da destekleyici katkıda bulunması gerektiğini belirtti.

I Sinop



TÜRKİYE'NİN KUZEYİNDE BİR İNCİ;

# SİNOP

## SİNOP'UN GÜZELLİKLERİ

### ALAADDİN CAMİ

Sinop'un fethinden hemen sonra yapılmıştır. Selçuklu dönemi eseridir. Büyük bir avlunun güneyinde yer alır. Dikdörtgen planlı olup, beş kubbelidir. Avlunun ortasında bir şadırvan, bir köşede de İsfendiyaroğulları'nın türbeleri bulunmaktadır.

### ERFELEK ŞELALELERİ

Sinop il sınırları içerisinde cennetten bir parça gizlenmiş olan Erfelek Şelaleleri, Karadeniz'i anlatan bir doğal güzelliştir. Turizm açısından son zamanlarda yoğun ilgi görmektedir ve Karadeniz turları sırasında uğrak yerlerinin arasına girmiştir. Merdiven şeklinde akan suları kademe kademe içinize işler ve etkisi uzun süre devam

eder. Yüzmeye elverişli göllerinde bulunduğu şelalenin etrafına kamp yapabileme imkanınız da bulunmaktadır. Doğayla iç içe kalıp şehrin kalabalığından kurtulup sakin bir yer arıyorsanız Erfelek

Şelaleleri tam da aradığınız bir bölgedir. Karadeniz turlarına katılıp bu eşsiz doğa harikasını görebilir ve inanılmaz güzel zaman geçirebilirsiniz.

I Aladdin Camii



## İNALTI MAĞARASI

Sinop'un Ayancık ilçesindeki İnalıtı Mağarası'nın turizme kazandırılması için 1995 yılında çalışmalara başlanmıştır. Üstelik büyük bir bütçe ayrılmıştır mağaranın çalışmaları için. 2001 yılında İnalıtı mağarası önce aydınlatılmış, çevre yolları düzeltilmiş, yürüyüş merdivenleri yapılmıştır. Günümüzde önemli bir turizm bölgesi olmayı başarmış olan mağara 2004 yılında hizmete girmiştir. Mağaranın ve aynı ismi taşıyan İnalıtı Kanyonlarının çevresindeki alabalık tesisleri de gelen ziyaretçileri ağırlamaya devam ediyor.

## İNCEBURUN FENERİ

İnceburun Feneri, ülkemizin en önemli deniz fenerlerinden biri. Bunun nedeni ise, Türkiye'nin en kuzey ucunda yer alıyor olması. İnceburun'da, sahil kenarında, düzlük bir yerde bulunuyor bu sıra dışı fener. Konum itibarıyla, diğer deniz fenerlerinin en şanslısı belki de. 1863 yılında inşa edilmiş olan fenerde, çok uzun yıllardır bir aile yaşıyor. İnceburun Feneri'nin farklı yapıda, 12 metrelik bir kulesi var. Uzaktan bakıldığında dev gibi görünüyor. Öyle değişik mimari bir tarza sahip anlayacağınız. Karadeniz'in karasına meydan okurcasına, bembeyaz vücuduyla duruyor dalgalara karşı. Sinop Merkez'e yaklaşık 20 km mesafede yer alan İnceburun Feneri'ne Ayancık Yolu üzerinden ulaşabilmeniz mümkün.

## SİNOP KALESİ

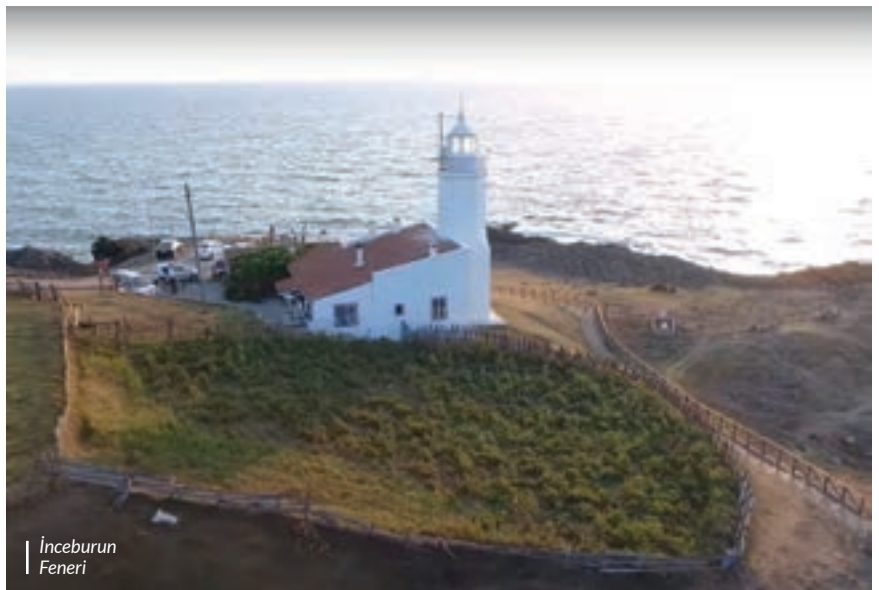
Sinop'ta bulunan ve önemli tarihi yapılardan biri olan Sinop Kalesi, yapılışı hakkında net bilgiye ulaşılamamış olsa da tarihçiler tarafından MÖ 7. yy'a kadar uzandığı tahmin edilmektedir. Şehrin girişinde ve denizin yanı başında yer alan kale, bugün hala ihtişamını korumaya devam etmektedir. Tarih boyunca



Erfelek Şelaleleri

“ İnceburun'da, sahil kenarında, düzlük bir yerde bulunuyor bu sıra dışı fener. Konum itibarıyla, diğer deniz fenerlerinin en şanslısı belki de. 1863 yılında inşa edilmiş olan fenerde, çok uzun yıllardır bir aile yaşıyor. İnceburun Feneri'nin farklı yapıda, 12 metrelik bir kulesi var.

ca sık sık istilaya uğramış, Roma, Bizans ve Selçuklu döneminde onarım görmüştür. Kenti savunma amacıyla yapılan kalenin uzunluğu 2.050 metre, yüksekliği 25 metre iken genişliği de 3 metredir. İki ayrı giriş kapısı da bulunan Sinop Kalesi, 2013 yılında UNESCO tarafından Geçici Miras Listesi'ne alınmıştır. Ayrıca Sinop Kalesi'nden Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde bahsetmektedir. Seyahatnameye göre kalenin Kumkapı, Tersanekapı, Yeni-ce Kapısı, Tabakhane Kapısı, Lonca



İnceburun Feneri



> Kapısı ve Deniz Kapısı olarak 6 giriş kapısı bulunsada günümüzde yalnızca Kumkapı ve Lonca Kapısı'na erişilebilmiştir. Kalenin yapımında ise tuğla taş, moloz taş ve kesme taş kullanılmıştır.

### HAMSILOS KOYU

Türkiye'nin en kuzeyinde bulunan Sinop, Hamsilos Koyu ile Karadeniz'in en cezbedici manzaralarından birini sunuyor. Hamsilos Koyu, halk tarafından Türkiye'nin tek fiyord olarak adlandırılrsa da, esasında bilimsel olarak bakıldığında buzul aşındırması sonucu oluşmuştur. Bu sebepten dolayı fiyord demek yanlıştır. Yine de harika bir havası, unutulmaz bir doğal güzelliği vardır Hamsilos Koyu'nun. Özellikle gün batımında mutlaka Hamsilos'ta olmalısınız. Gün battığı sırada bu doğa harikası bambaşka bir manzaraya bürünür. Koyun asıl adı Hamsolos olsa da halk tarafından Hamsilos olarak anılır. Sinop'a yaklaşık 11 kilometre uzaklıktadır ve Akliman yolundan ulaşılmaktadır. Sinop'ta bulunduğunuz günlere Hamsilos Koyu'nu mutlaka dahil etmelisiniz. Geziniz sırasında yanınıza fotoğraf makinenizi almayı unutmayın.

### TARİHİ SİNOP CEZAEVİ

Üç tarafı denizlerle çevrili olan Tarihî Sinop Cezaevi'nin içerisinde

“ Türkiye'nin en kuzeyinde bulunan Sinop, Hamsilos Koyu ile Karadeniz'in en cezbedici manzaralarından birini sunuyor. Hamsilos Koyu, halk tarafından Türkiye'nin tek fiyord olarak adlandırılrsa da, esasında bilimsel olarak bakıldığında buzul aşındırması sonucu oluşmuştur. Bu sebepten dolayı fiyord demek yanlıştır.

bulunduğu kalenin tarihi 4000 yıl önce Gaskalılar'a uzanmaktadır. Uzun yıllar cezaevi olarak kullanılan bu yapının cezaevi olarak kullanılmasına dair en eski kanıtlar ise 1568 yılına aittir. Kale Bizans, Pontus, Selçuklu ve Osmanlılar döneminde korunmuş ve güçlendirilmiştir. 1500'lü yıllarda kalenin burçları zindan olarak kullanılmaya başlanmış ve dönemin suçluları arasında korku salması ile ünlenmiştir. Sabahattin Ali, Refik Halit Karay, Burhan Felek, Kırım Hanı Devlet Giray Tarihî Sinop Cezaevi'nde yatmış bazı ünlü isimlerdendir. Sabahattin Ali Meşhur Hapishane Şarkısı'nı bu cezaevinde kaleme almıştır. Evliya Çelebi de Seyahatname isimli kitabında cezaevinin zindanlarından bahsetmiştir. Tarihî Sinop Cezaevi 1999 yılında kapatılan cezaevi müzeye çevrilmiş ve ziyarete açık hale getirilmiştir.

### SİNOP YARIMADASI

Kuzey Anadolu Bölgesi'nde, Ayanık'ın doğusu ile Gerze'nin kuzeyi arasında yer alıyor Sinop Yarımadası. Karadeniz'e doğru ilerlemiş kütleli bir yarımadadan oluşan Sinop Yarımadası, görkemli manzarasıyla oldukça hayranlık uyandırıcı bir böl-





ge. Sinop Yarımadası, vadilerle derin bir şekilde yarılmış. Doğu ve Batı Karadeniz havzasını keskin bir şekilde ayıran yarımada, genç tortullarla kaplanmış. Sinop Yarımadası'nın kuzeybatı ucunda, ülkemizin en kuzey ucu olarak bilinen İnceburun yer alıyor. Kuzeydoğu tarafında ise Sinop Merkez'in yer aldığı bölgeden karaya bağlanan Boztepe Burnu bulunuyor.

### BABAÇAY KANYONU

İlkbahar ve yaz aylarında yürüyüş parkurlarıyla doğaseverlerin dikkatini çeken Babaçay Kanyonu, uzun bir keşif rotasına sahiptir. Babaçay Kanyonu, Sinop'un Ayancık ilçesinde bulunuyor. Ayancık Kastamonu yolunun yaklaşık 17. kilometresinde yer almakta. Kanyonda bulunan parkurun sonunda İnaltı Mağarası yer alıyor. Yürüyüş yapanların geneli son noktada mağarayı da keşfetmeyi ihmal etmiyor. Ziyaretçi potansiyelini doğaseverlerin oluşturduğu Babaçay Kanyonu, yemyeşil manzarası eşliğinde dinlendirici bir yolculuk imkanı vermekte.

### EŞSİZ SİNOP MUTFAĞI

Karadeniz'in ve Türkiye'nin en kuzeyinde yer alan ilimiz olan; Sinop, en-



Hamsilos Koyu



Tirit

fes bir kültüre ve mutfağa sahiptir. Şehrin yemeğini oluşturan etmenler arasında Karadeniz ve Marmara mutfağından izler görülür.

Sinop'un Türk tarihi açısından önemi büyüktür. Deniz kıyısında yer alan bu şehir Osmanlılar döneminde fethedilince liman ve tersane



Mısır Çorbası

olarak kullanılmıştır. Savunma ve ticarete önemli yere gelen bu şehir uzun seneler boyunca önemini korumuştur.

Sinop'un nüfusunu genellikle Lazlar, Kıpçak Türkleri ve az da olsa Gürcüler oluşturur. Bu durumun doğal bir sonucu olarak mutfaklarında çeşitlilik görülmektedir.

Sinop ilinde de her ilde olduğu gibi kendine özgü birçok meşhur lezzet vardır. Yöre de sebze ve hamur işi yemekleri çeşitler hakimdir. Buna rağmen et ve Karadeniz'e kıyısı olmasında ötürü balık yemekleri de öne çıkmaktadır.

Yörede dağ bitkileri baharat olarak yemekleri tatlandırmak amacıyla kullanılmaktadır. Kışlık yapıp saklama adeti hale devamlıdır. Kış için salça, domates suyu ve turşu yapan Sinoplular mutfaklarında ise genellikle konserve ürün kullanmazlar.



İnaltı Mağarası

# BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNE DOĞAL MİNERAL DESTEĞİ

Halk sağlığı uzmanlarının da önerdiği gibi koronavirüsle mücadelede bağışıklık sistemini güçlendirmek için doğal mineralli maden suyu mucizevi etkilere sahip.

Siz de bağışıklığınızı güçlendirmeye yardımcı olmak ve vücudunuzun günlük mineral ihtiyacını karşılamak için günde en az 2 şişe Beypazarı Doğal Mineralli Maden Suyu için !

GÜNDE  
en az 2  
şişe



**Beypazarı**  
Karakoca

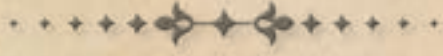


[www.beypazarimadensuyu.com.tr](http://www.beypazarimadensuyu.com.tr)

444 3 223



# Öyküleriyle Esnaf ve Ticaret Deyimleri



ÇIKTI



**İŞLETMELERE  
ÖZEL**



**FİNANSMAN**

**KUVEYTTÜRK'TE**



**KUVEYTTÜRK**  
SAĞLAM BANKACILIK